KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

42. évfolyam 4. szám Ára: 3 euró (az egyetemen 45 Ft.) 2001. november/I.

Bibó István:

„Az emberi méltóság forradalma”

„Mi közünk ’56-hoz?”

Csak ülök a számítógép üres képernyője előtt, amelyen nagy betűkkel szedve virít ez a cím: “Mi közünk ’56-hoz?”. Azon gondolkodom, hogy mit is írjak, ha azt akarom, hogy egy korombeli egyetemista el is olvassa ezt a cikket és ne csak átugorja, mondván, hogy biztosan valamilyen “történelem cucc” vagy politikai írás. Mert tulajdonképpen mi közünk ’56-hoz? “Nem túl sok…” – hangzott el a beszélgetés bevezetőjében is, szerintem még így is eufémisztikus megfogalmazásban. A “semmi” lett volna ugyanis az a válasz, amit az ember erre legszívesebben csípőből rávágna. Egyetemistaként mindenkit jobban foglalkoztat a jövő, mint a múlt, ráadásul az ’56-os eseményeket a média nap mint nap más megvilágításban mutatja be, úgyhogy én gyakran nem is tudom igazán, hogy miről mit gondoljak.

Éppen ezért és ennek ellenére sokan eljöttek november 6-án, kedden a Friedrich Naumann Alapítvány és a Bibó Társaság protokollmentes beszélgetésére. Annak ellenére, hogy semmi közünk hozzá (?) és éppen azért, mert nem tudjuk, hogy mit gondoljunk róla. (És még annak ellenére is, hogy a Pesti Estben a beszélgetés időpontja helytelenül jelent meg, hideg és kellemetlen vasárnap délutánt okozva néhányaknak…) Nem stílusom és nem is szokásom – sőt, barátaim és a családom a megmondhatói, hogy mennyivel jobban szeretek valamit kritizálni, mint dicsérni – most hadd áradozzak egy kicsit.

A légkör fantasztikus volt, a négyes előadó teljes átalakuláson ment át: a kopott zöld táblák elé függönyt eresztettek, az asztalt abrosz és virágok díszítették. Tovább emelte az est fényét Göncz Árpád kedves, közvetlen stílusa – például ahogyan mindenkit “gyerekeknek szólított”, nem magázott, tegezett – és Szakolczay Attila, az ’56-os intézet történészének szaktudása. Ezt fokozta – és erről sem szabad megfeledkezni – a beszélgetést vezető Bárdos András profizmusa.

Elsőként Márton László, a Bibó Társaság vezetője beszélt röviden az értelmiségi társaság tavaly novemberi alapításáról. A társaság – amelynek elnöke Göncz Árpád – célja a fontos kérdések civilizált megvitatásával a “súlytalannak súlyt adni”. Ezután Szakolczay Attila szólt, hogy az ő szavaival éljek: ő volt az előzenekar. (Egyrészt aések, másrészt a hangulatteremtés miatt…) Valóban, aznap este két szólamot hallhattunk: a kicsit kívülálló, ám az eseményekről annál szélesebb körű ismeretekkel rendelkező történész és a forradalomban résztvevő “drága Árpi bácsi” játszott a tények, nevek, helyek és főként az érzelmek hangszerein. És mintha a közönség is két csoportra oszlott volna, mert bár az esemény a “protokollmentes beszélgetés” nevet kapta, Göncz Árpádot sokan helyesen “Tisztelt Elnök Úrnak”, mások szintén helyesen “Árpi bácsinak” szólították.

Visszatérve az “előzenekarhoz”: Szakolczay Attila ’56 céljairól és eszközeiről tartott nem is olyan rövid bevezetőt, amelyben négy fő követelési vonalat fejtett ki. Az első az anyagi, egzisztenciális követelési kör, ezt követték a nemzeti-, klasszikus emberi jogi- és politikai/társadalmi követelések. Azt gondolom, hogy az utóbbi háromról nagyjából mindenki kielégítő képpel rendelkezik, hiszen erről történelem, politikatudomány, stb. órákon már sok szó esett. Mindenki hallott az élethez, a szabadsághoz, a véleménynyilvánítás szabadságához és a vallásszabadsághoz való jogról, a nemzeti függetlenség és semlegesség követeléséről, valamint a harmadik, vagy “magyar” út kereséséről. Az igazán megdöbbentő, hogy a forradalom nem is annyira ezen követelésekért, semmint a társadalmat megsarcoló rendszer és az elviselhetetlenné váló nyomor miatt tört ki. Az anyagi jellegű követelésekről (a bérrendszer reformja, a gyermektelenek 4%-os adójának eltörlése, stb.) ma azért nem esik sok szó, mert ezek a forradalom után jobbára teljesültek. “Az emberek nem Mercedest akartak venni, hanem biciklit, és fizetni a fűtést, ruházkodást” – mondta Szakolczay Attila. Hányszor mondják szüleim, hogy jó dolgomban nem tudom, hogy mit csinálok – gondolkodtam el, és jogosan. Jogosan mondják és jogosan gondolkodom el rajta. Mert amikor azt mondjuk, hogy “’56 – mi közöm hozzá?”, akkor ehhez az is nagyban hozzátartozik, hogy mára egészen más világ lett. Ahogyan Göncz Árpád később egy kérdésre válaszolva elmondta: a mai pártok azért nem képviselik ’56-ot, mert megpróbálják belelátni a mát ’56-ba. (Arra a kérdésre különben, hogy “Melyik párt képviseli ’56 eszményét?” a két meghívott egyszerre és gondolkodás nélkül vágta rá, hogy “egyik se!”…) Szerinte ’56 befogadó és nem kirekesztő forradalom volt, amelynek szereplői nem acsarkodtak a hatalomért, hanem a feladatok vállalásán keresztül jutottak ahhoz.

Göncz Árpád főként személyes élményeit mesélte el és a kérdésekre válaszolt. “Gyerekek, tenyérjós nem vagyok” – mondta mosolyogva arra, hogy mikorra szűnik meg ’56 ünneplése politikai PR-rá lenni. “A személyes élmény, ami élő embereket jelentett az ünnepi beszédek szintjére süllyedt” – sajnálkozott és hozzátette: “Tirátok vár a jövőben, hogy az ’56-os szabadságharcot a történelem folyamában elhelyezzétek.”

A beszélgetés varázsát azonban nem is a történelmi tények vagy személyes élmények, anekdoták adták, hanem az az optimizmus és szeretet, amelyet “Árpi bácsi” felénk sugárzott. “Jól érzem magam, unokáim rendesek, okosak, csodálatos ez az ősz – mondta és elmesélte, hogy a Mátrában volt pihenni, vitorlázórepült és látszott rajta, hogy él, él, él. Hogy ezek után mii közünk ’56-hoz? Válaszoljon mindenki maga – önmagának…

Pollák Péter

Hallgatói kitüntetések és díjak

A szeptember 7-i évnyitó ünnepségen sor került különféle hallgatói kitüntetések és jutalmak átadására illetve kihirdetésére:

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács

„Pro Scientia Aranyérme”:

Nádasdy Bence és *Imrek Viktor* végzett hallgatók.

Köztársasági ösztöndíjat elnyert hallgatók:

Államigazgatási Főiskolai Karon:

Szekeres Ágnes • Vasenszki Mária • Szász Krisztina
Vankó Judit • Kristóf Boglárka

Egyetemi karokon:

Mécser András Viktor • Baur Edina • Göncz Tibor
Burger Csaba • Tamás Katalin • Károlyi Zsuzsa
Szukits Ágnes • Géber Júlia • Prokop Georgina
Abonyi Zsolt • Racskó Norbert • Szolágyi Dominik
Urbán Ilona • Muraközy Balázs • Dombos Tamás
Szolnoki Pálma Tünde • Kelecsényi Dénes • Csapó Nóra
Karácsonyi Imre • Farkas Irén • Karkó Adrienn
Harangozó Barbara • Petró Zsuzsa • Szilágyi Zsófia
Bakonyi Eszter • Varga Csilla • Angyal Boglárka
Pánczél Anett • Jánosi Gergely • Tóth Zsuzsa
Petrimán Zita • Naszódi Anna • C. Szabó Péter
Papp Tamás Károly • Terplán Zsófia • Korán Szabolcs

„Jó tanuló – jó sportoló” verseny helyezettjei (2000/01. tanév):

I. helyezett, akit egyben a vándorserleg egy évre megillet:
Makrai Éva (III. éves). Két félév tanulmányi átlaga: 4,33. A nyíregyházi Vasutas Sport Klubban tájfutó. Országos főiskolai és felnőtt bajnokságokon I. helyezés, Junior Európa bajnokságon IV. helyezés.

II. helyezett: ***Csongrádi Gyöngyi*** (IV. éves)
Két félév tanulmányi átlaga: 4,00. A FTC Teke Szakosztályának tagja. Egyéni világkupa I. helyezettje.

III. helyezett: ***Tóth Tünde*** (I. éves)
Két félév tanulmányi átlaga: 4,31. A Mezőtúri Atlétikai Football Club asztaliteniszezője. Magyar egyetemi és főiskolai bajnokságon III. helyezés.

IV. helyezett: ***Szukics Gábor*** (III. éves), sportága az asztalitenisz.

V. helyezett: ***Szobi Géza*** (IV. éves), sportága a sakk.

VI. helyezett: ***Szabó Cecilia*** (II. éves), sportága a kézilabda.

BKÁE-SZÁMALK főiskolai képzésben évfolyamelsők:

I. évfolyamon: ***Keszey Anna***
II. évfolyamon: ***Újhelyi Beáta***

Deutsche Telekom - díj („Fix – mobil konvergencia az európai távközlésben” c. pályázat alapján):

I. ***Kalydy Balázs*** • II. ***Hofmeister László*** • III. ***Susztár Tamás***

Skála - díj (a tanulmányi eredmény, a szakmai-tudományos tevékenység, a közösségi-közéleti munka és a közművelődési - sport tevékenység alapján):

I. évf.: ***Burger Csaba • Karácsonyi Imre • Tamás Katalin***
II. évf.: ***Racskó Norbert • Abonyi Zsolt • Baur Edina***
III. évf.: ***Géber Júlia • Károlyi Zsuzsa • Petrimán Zita***
IV. évf.: ***Urbán Ilona • Szukics Ágnes • Naszódi Anna***
„Abszolút I. hely”: ***Burger Csaba***

Práger szociális díj (családfenntartó hallgató kaphatja):
Nagy Koppány (V. éves)

AZ ÉRTELMISÉG BÁTORSÁGA, FÜGGETLENSÉGE ÉS SZABAD GONDOLKODÁSA AZ EGYIK LEGNAGYOBB ÉRTÉK A TÁRSADALOMBAN

Interjú Magyari-Beck István egyetemi tanárral az október 11-i összdolgozói értekezlet kapcsán.

Melyek azok a témák, amelyek előtérbe kerültek az összdolgozói értekezleten és a tanár úr számára fontosak, érdekesek voltak?

Úgy látom, hogy a felmerülő témák jobbára két részre oszthatóak. Az egyik az egyetem belső szervezeti fejlesztése, a másik pedig az egyetem anyagi, financiális helyzete. Az anyagi helyzet tekintetében nagyon érdekes volt hallani, hogy az egyetem nem kapta meg azt a fejlesztési összeget, amit más egyetemek megkaptak.

Mivel függhetett ez össze?

Ez összefüggethetett az integráció problematikájával, amely az egyetem és a minisztérium kapcsolatának témaköréhez tartozik. A minisztérium - jól tudjuk - nem rendelkezik kimeríthetetlen forrásokkal és ott spórol, ahol tud. Most itt is spórolt egy keveset.

Vajon milyen ok dominálhatott abban, hogy ezt a pénzt nem kaptuk meg? Inkább politikai, inkább lobby jellegű vagy pedig szorosan gazdasági hatékonyságon alapuló döntésnek tartja ezt?

Én inkább egy negyedik szempontot vennék elő, nevezetesen a történelmi szempontot: már a két világháború között problematikus volt ennek az egyetemnek a helyzete. Ez abba a kérdéskörbe tartozik, hogy miként lehet ezt az egyetemet valahogy “megfogni”, kordában tartani társadalmi, politikai, gazdasági és lobby szempontból. Ennek az egyetemnek, mint sokáig “sehova nem tartozó” külön karnak nagyon kényes a helyzete már születésétől fogva. Az egyetemmel szemben mindig kettős elvárás volt. Az egyik tudományos, a másik ideológiai jellegű. Ezt az ideológiai jelleget tekintve mindig azt kívánták az egyetemtől, hogy a folyó történelmi helyzetben, uralmon lévő erőket támogassa szellemileg és más téren is. Az ideológiai oldal azonban nem mindig egyezik a tudományos funkcióval. Még akkor sem feltétlenül egyeztethető a tudomány és az elvárt ideológia össze, ha valamely egyetem nagyon akar valakit támogatni , hiszen akkor is lehetnek kifogásai szakmai, tudományos szempontból. Ahhoz, hogy ezek a szakmai, tudományos kifogások azért túlságosan messzire ne menjenek “jó”, hogyha egy egyetem nincs teljesen biztos helyzetben.

Milyen főbb folyamatokat lát az elmúlt időszakban a magyarországi egyetemek helyzetét tekintve?

Az integrációval a magyar felsőoktatás Mohácsa következett be. Átnéztem, hogy néhány évvel a rendszerváltást követően még milyen hihetetlen gazdagságban burjánzott Magyarországon a felsőoktatás,

(folytatás a 2. oldalon)

MAXIMUM 50 HALLGATÓ AZ ÖSSZHALLGATÓI ÉRTEKEZLETEN

Október 18-án, csütörtökön Chikán Attila rektor úr, Bakacsi Gyula rektor helyettes úr és Szarvas Beatrix dékán asszony valamint bátor becslések szerint is mindössze 50 hallgató részvételével “össz”hallgatói értekezletet tartott egyetemünk. Még mielőtt a részletekbe merülnénk, azt hiszem érdekes elgondolkozni azon, hogy mit jelent ez a részvételi szám.

Tegyük fel, hogy 10 kifejezetten érdeklődő hallgató közül átlagosan csak 1 tud megjelenni egy ilyen értekezleten, a másik 9 pedig elfoglalt. Ennek és a maximum 50 résztvevőnek az alapján azt mondhatjuk, hogy egyetemünkön maximum 500 hallgató van, akit alapból érdekelhetett ez a téma. Márpedig ez azt jelenti, hogy a hallgatók kevesebb, mint 10%, aki egyáltalán érdeklődik az egyetem ügyei iránt és 90%, akit nem érdekel, vagy nem érzi magát meghívva az “össz”hallgatók közé. Nagyon sok jel mutat arra, hogy ez az összhallgatói értekezlet nem egy kirívó példa, hanem egy megfigyelhető, jó ideje fennálló állapot szerves része, kontinnuitása. Például jól emlékezhetünk, hogy a HT választások során mennyire nehezen izzadtuk ki a megfelelő részvételi arányt és még így is mennyire elmaradt a közgázosok aktivitása az államigazgatási karosoktól. Persze érdemes látni a különbséget is: ezen az értekezleten az államigazgatási karról sem volt nagy a részvételi arány, ellentétben a választásokkal. Ennek nyilvánvaló oka, hogy nem érzik az ott tanulók, hogy őket különösebben érintheti az, amit az egyetem vezetése tesz. Számukra saját kari főigazgatójuk tevékenysége a mérvadó és releváns. A közgázosok érdeklődésének hiánya is származhat hasonló forrásokból, nevezetesen: úgy érzik nincsen rájuk hatással a vezetés tevékenysége. Ehhez társul az a tény, hogy az elmúlt időben nem kerültek felszínre éles érdekkülönbségek a hallgatók és az egyetem vezetése között. A konfliktusok hiánya és a vezetéstől való függés minimalitásának érzete azt hiszem pozitív dolgok (talán össze is függenek). Csakhogy ugyancsak fontos összetevője az apátiának, hogy úgy érzik a hallgatók, hogy nekik nincsen beleszólásuk az egyetem dolgaiba és talán racionális döntést hoznak, amikor nem fektetik be azt az időt, ameddig az értekezlet tart és azt az energiát, amit a részvétel igényel mert úgy látják, hogy a várható hozam alacsonyabb, mint más (alternatív) befektetés esetén. Még racionálisabb társaik pedig (és ők a maradék 4500) rájöttek, hogy kár még azt az energiát is befektetni, ami a mérlegelésre (a hozam-befektetés reláció potenciális alternatívák tükrében való értékelésére) szükséges, inkább nem is mérlegelnek, más szóval ők az a 90%, akit nem érdekel az ilyesmi. Ezt csak erősítette az, hogy aki elment szavazni HT kérdésében a tavalyi tanévben az azt látta, hogy szavazata nem számított: közgázosok édes kevesen jutottak be

(folytatás a 4. oldalon)

AZ ÉRTELMISÉG BÁTORSÁGA, FÜGGETLENSÉGE ÉS SZABAD GONDOLKODÁSA AZ EGYIK LEGNAGYOBB ÉRTÉK A TÁRSADALOMBAN

(folytatás az 1. oldalról)

valóban előkészítve az információs társadalmat és annak kitüntetett rétegeit: az információt termelő, fogyasztó, forgalmazó csoportokat. Ehhez képest, ami az integráció után van: betagolódások, domináns karok alá bekerült világhírű intézmények sorvadása. Az integráció tekintetében lobbyharc folyik az egy Alma Materbe nyomott intézmények között. Ebből a mi egyetemünk kimaradt. Tehát azt, amit egy másik intézmény megtett volna esetleg ezzel az egyetemmel - hogy esetleg "beszorítja" - azt nem volt, aki megtegye, így maradt ennek az egyetemnek a kérdése a nagypolitikára. A nagypolitika úgy viszonyult egyetemünkhöz, mint a magyar közgazdaságtudomány fellegvárához, amelyiknek a szolgáltatásaira szükség van, csak nem biztos, hogy tudományos szempontból olyan nagyon nagy mértékig. Ezt meg lehet érteni bizonyos fokig. De ha csak a tudományosság talajáról szemlélem a dolgot, akkor én a teljes autonómia pártján állok és azt gondolom, hogy amit az emberi elme kitalált – az bár nem biztos, hogy mindig jó – arra mindig szükség van valahol a történelmi fejlődésben.

Említette, hogy bizonyos értelemben a nagypolitikára maradtak egyetemünk kérdései. Mennyire fontos ez az egyetem a nagypolitikának?

Nem szűkíteném le ezt a kérdést a jelenlegi politikára. Ez az egyetem nagyon fontos, de a fontossága paradox módon a politika oldalán nem jelenti azt, hogy "agyba-szájba" kellene fejleszteni, merthogy éppen inkább keretek közt kell tartani. Világos, hogy a közgazdaságtudomány az, ami a legerősebb reakciókat válthatja ki a vezetésből. Egy tudomány igazán az egyetemeken fejlődik, nem pedig a kutatóintézetekben. Ennek az az oka, hogy a professzoroknak és tanártársaiknak széles látókörük van, hiszen a diákok részéről folyamatos kihívás éri őket. Egy kutató tudása lehet bizonyos értelemben rendezetlen, de nekünk az egyetemeken rendezett tudást kell adni. Ezen kívül minden egyes fellépésünk és minden egyes előadásunk, ha tetszik, ha nem egy közszereplés, ahol mi véleményt mondunk és azt a véleményt ha az egyetem eltűri, akkor valamilyen formában az egyetem által tolerált, terjesztett állásponttá válik. Ezt hogyan lehet valamilyen formában kezelni? Cenzúrával nem nagyon - bár voltak idők, amikor azzal tették - mostanában inkább anyagi úton érhető ez el.

A financiális helyzeten kívül fontos témaként említette a tanár úr az egytemen belül folyó szervezetfejesztéseket. Mire érdemes odafigyelni ezen a területen?

Az átszervezések permanenciája mindenképpen szembetűnő. Pozitívan nyugtáztam, hogy kicsit csendesülnek az átszervezési viharok. Úgy vélem, hogy a szervezésekkel, átszervezésekkel vigyázni kell, mert újabban, érzésem szerint, túl sok külső biztosítással oldják meg ezeket a kérdéseket és ahelyett, hogy a jó erőket hoznák helyzetbe, megalkusznak a gyengébbel. Olyan ez, mintha versenypályára állítanék egy bakkecskét és azt mondanám, hogy vágtasson mint egy ló mi mindent megadunk neki, etetjük, itatjuk lesz trombita, nyaklánc és minden, amit akar. Nemcsak az egyetemen, hanem világszerte kezd ilyen formát ölteni a szervezés, nevezetesen, hogy az emberi tényezőt igazán nem kezeli, viszont a feltételekkel pótolni véli a hiányosságokat, amik ettől még nyilvánvalóan ott vannak. Ezt egy mégoly permanens szervezés sem tudja átalakítani. Én jobban örültem volna, ha a szervezés az első perctől kezdve humáncentrikus, munkaerőcentrikus, és az is marad.

Az átszervezések hatására hogyan, milyen irányba változtak a munkakörülmények?

Ez egy nagyon nehéz kérdés, de azt hiszem pontosan ennek kellett volna kiderülnie az összdolgozói értekezleten. Visszajelzések, participáció formájában ennek kellett volna középpontba kerülnie. Ezen a ponton érdemes a részvételről is néhány szót ejteni, mert a részvétel egy nagyon fontos kérdés. Körülbelül 100 tanár lehetett jelen, ami kevésnek mondható. Ha véggiggondoljuk az aktív részvétel általános feltételeit talán közelebb kerülünk a magyarázathoz mi is történhetett. A participáció feltétele, hogy adva legyen egy vagy több probléma. Ez általában adott, hiszen a léthelyzetek általában problematikusak. Fontos, hogy ez a probléma felismert, nyilvános legyen, tehát mindenki tudjon róla, hogy létezik. Ezen kívül fontos, hogy mindenki azonosuljon vele, úgy érezze, hogy személy szerint ez neki különösen fontos. További, de nem kevésbé fontos feltétel, hogy a résztvevő kompetenciája meglegyen a probléma kezelésére. Ezeken a kritériumokon túl van egy másfajta dolog is, nevezetesen, hogy, aki hozzászól a problémához akár pozitívat, akár negatívat mond, valamilyen formában díjazva legyen a participációjáért, a véleménye ne váljon hátrányára. Tehát az aktív részvétel elismerést és semmiképpen se büntetést vonjon maga után. Amikor büntetésről beszélünk, akkor ez a legenyhébb rosszallástól kezdve egészen az egzisztenciális bizonytalanságig terjedhet. Most tehát el lehet gondolkodni azon, hogy nem volt ilyen jellegű visszajelzés a közösség, a dolgozók részéről, akkor a felsorolt elemekből vajon mi hiányzott. A participációt - ha kívánjuk - lehet növelni a fenti elemeken keresztül. Van, amikor egy vezetés ki akarja kapcsolni az embereket egy időre, mert keresztül akar néhány dolgot vinni. Ez azonban csak egy ideig tehető. Ezt követően egy nagyobb részvételi igény akár magától is föltámad. A vezetőknek tehát el kell gondolkozniuk, hogy eljött-e ennek az ideje, mert ha igen, akkor a fentiek közül egy vagy több ponton változtatni kéne. Én minden esetre azért vagyok a participáció elősegítése mellett, mert a részvétel, hozzászólás, visszajelzés tartalmilag nézve egyfajta korrekció. Egy szabályozott vagy szabályozó rendszer mindig ilyen visszacsatolásokon alapszik és nem mindegy, hogy a visszacsatolások milyen sűrűn jelentkeznek. Én meg vagyok győződve arról, hogy egy bizonyos sűrűség szükséges ahhoz, hogy a rendszer jól működjön. Ha nagyon ritkák a visszacsatolások, akkor a folyamatok az idő múltával hektikus formát ölthetnek. Ha sokáig nem vettek részt semmiben az emberek, akkor ezek a visszacsatolások megrázkódtatóak lehetnek, egyszerre hirtelen sok problémát zúdítanak a vezetés nyakába. Ha nincsen egy folyamatos, rendszeres visszacsatolás, - és ennek fóruma lehetne az összdolgozói értekezlet, ami széles nyilvánosságot biztosít - hanem csak külön álló bizottságok dolgoznak, akkor az hosszú távon nem feltétlenül optimális.

Említette, hogy a magyar felsőoktatásra mint színes, sokoldalú rendszerre általában nem volt jó hatással az integráció. Mit jelentett a mi egyetemünk szempontjából ugyanez?

Az elbocsátásokat, amelyek azóta is kitörölhetetlen rossz élményként élnek a tanári karban. Mivel az értelmiség bátorsága, függetlensége és szabad gondolkodása a társadalomban az egyik legnagyobb érték , vigyázni kell arra, hogy az értelmiség tartása megmaradjon. Ha ez a tartás "kivész", akkor ki lesz, aki megmondja az igazat? Látni kell: az integrációval kapcsolatos elbocsátások problematikája nem elsősorban szociálpolitikai kérdés, hanem ez az értelmiség gerincének a kérdése, annak a látó szemnek a kérdése, amelyiknek az a dolga, hogy gazdasági, társadalmi, műszaki, politikai, történelmi, kulturális és minden egyéb téren is a társadalom közös problémáit kezelje. Ezért kapja az értelmiség a bérét.

A diákság is fontos része ennek a társadalomnak és számunkra a tanáraink képviselik legközvetlenebbül a fent említett értelmiséget. Mit tehet egy Közgázos diák az egyeteméért?

Én azt hiszem, hogy a diákság "nem vizsgázik rosszul". Saját megfigyelésem alapján általában a diák nem szemtelen, nem arrogáns, igyekszik tanulni. Volt ez másképpen, például 10 évvel ezelőtt, amikor a diákság úgy vélte, hogy megszabadult sok nyomástól. Ez rövid ideig tartott. Most a diákság része annak az aranytartaléknak, amely igenis be akarja tartani azt, hogy egyetemen van, egyetemen akar élni. Megfigyeltem, hogy messzemenően lecsökkent a fegyelmezési feladat. A diák "vigyáz az egyetemére" és szerintem pont ez a legtöbb, amit a diákság mint testület tehet.

Nagyon köszönöm a beszélgetést és további jó munkát kívánok a diákok nevében is!

Győry Dávid

NEKED SZÓL EZ A HIRDETÉS, HA BULIZÁSBAN VERHETETLEN VAGY!

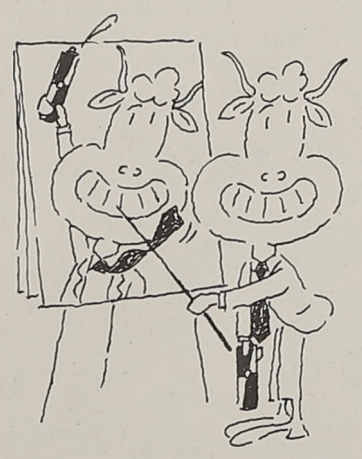

A RED BULL STUDENT BRAND MANAGER-T KERES.

Már századszor iratkoztál be és még csak az első vizsgádra készülsz? Nem semmi. Akkor biztos nélkülünk is eléggé zajlik körülötted az élet.

A Red Bull viszont olyan diákokat keres, akik tudják, mit akarnak: szórakozni, tanulni, élvezni az életet - és mindemellett némi ösztöndíj-kiegészítés sincs ellenükre.

Nálunk mindezt elérheted: járhatod a szórakozóhelyeket, bulikat és rendezvényeket, miközben részt vehetsz egy világcég marketingtevékenységében. Feladatköröd a trendek felkutatásától kezdve a rendezvényszervezésen keresztül a piacelemzésig és a PR-tevékenységig terjed. Mellesleg még ismeretségi körödet is bővítheted.

Az ideális pályázó különös ismertetőjegyei:

- másod- vagy harmadéves,
- benne van az élet sűrűjében, tudja, hogy hol és mikor vannak a jó bulik,
- jó kommunikációs és kapcsolatteremtő készséggel rendelkezik, megnyerő személyiség,
- érdekli a PR és a marketing.

Magadra ismersz? Akkor lehet, hogy a Red Bull a Te karrierednek is szááárnyakat ad! Küldd el írásos jelentkezésedet egy fénykép kíséretében az alábbi címre:

Red Bull Hungária Kft.,
Czakó Zsolt részére,
1026 Budapest, Pasaréti u. 106.
E-mail: zsolt.czako@hu.redbull.com

Vitaest november 29-én, 6-kor a III-as előadóban

Van alternatíva

Milyen világban akarunk élni?

KÖZGAZDÁSZ

KÖRNYEZETVÉDELMI MELLÉKLET

A hazai médiumok legtöbbjének figyelmét igencsak felkeltette egy tavaly áprilisi esemény, amikor Lányi András, író – és egyben az ELTE-BTK egyetemi oktatója –, a Roosevelt téri mélygarázs megépítése elleni tiltakozásképpen, a pusztulásra ítélt zöld terület egyik fájához kötözte magát. Az akkor nemrég megalakult *Védegylet* első akciója volt ez. Egy eredendően a környezet-, és természetvédelem köré tömörült szervezet, egy civil kezdeményezés, mely ma már gondolkodó fórumként, "*think tank*"-ként is működik. A Védegylet vitáin, konferenciáin számos, a fenntartható fejlődés előmozdításával és a civil társadalom ebben vállalt szerepével kapcsolatos kérdés merült fel. Ezen viták eredményei nyomon követhetők a szervezet politikai állásfoglalásaiban, az un. Védegylet füzetekben.

Fenntarthatóak-e a mai modern gazdaságok környezeti szempontból? A Védegylet válasza e kérdésre egyértelmű: nem. Mit jelent egyáltalán maga a fenntarthatóság? Hogyan segíthet a civil szféra bevonása a döntéshozatalba a tágabb értelemben vett jólét megteremtésében? Az Európai Unióban közismerten nagyra becsülik a magyar természeti értékeket, a biodiverzitást sokkal jobban megőriztük, mint Hollandia, vagy Anglia – tudtuk meg a Védegylet képviseletében *Pataki Györgytől*, a gödöllői Szent István Egyetem adjunktusától. "Magyarország egyébként gyógynövény-nagyhatalom" – teszi hozzá. Járható út lenne-e Magyarország számára egy olyan alternatív gazdaságpolitika, amely révén például az ökoturizmus kulcságazattá válhat? Igaz-e, hogy ma Magyarországon nincs megteremtve az a társadalmi mechanizmus, amelynek segítségével a társadalmunkban rejlő civil kurázsit kihasználhatnánk?

A Védegyletet Egyetemünkön Pataki György – aki a Vállalatgazdaságtan tanszéken is oktat – és *Boda Zsolt*, a Gazdaságetikai Központ munkatársa, képviselik. Mindketten részt vettek a Védegylet legfrissebb füzetének – gazdaságpolitikai állásfoglalásának – elkészítésében. Boda Zsolttal beszélgettünk gazdaságról, társadalomról, a fentiekhez hasonló kérdésekről és magáról a Védegyletről is.

Milyen céllal jött létre a Védegylet, és kik az alapítói?

A Védegylet 2000 márciusában alakult, az indító lökést a Roosevelt téri fák megmentése jelentette, ez ellen indult egy civil lakossági tiltakozó akció, és ebből nőtt ki a Védegylet mint társadalmi szervezet. Azzal a céllal alakult, hogy összefogja a már létező környezetvédő szervezeteket és – mint hálózat – begyűjtse és megjelenítse a különböző szervezetek által végzett tevékenységeket, illetve az általuk fölhalmozott értékeket.

A Védegylet vezetőségi tagjai között megtaláljuk *Sólyom László* alkotmányjogászt, *Lányi András* írót, szociológust, az MTA rendes tagjaként ismert *Vida Gábor* genetikust, vagy az író, festőművész *Karátson Gábort*, aki egyben a Védegylet elnöke is. Az egyik legfontosabb ügy, amivel a Védegylet Roosevelt téri fák után foglalkozott – az a Jövő nemzedékek ombudsmanjának gondolata, amely egyébként egy régi elképzelés és nem is a Védegylettől származik, már tíz évvel ezelőtt az Antall-kormány idején is fölmerült, amikor létrehozták az országgyűlési biztosokat. Most pedig a Védegylet Sólyom László segítségével kidolgozta ezt a koncepciót, törvényjavaslattá formálta és megpróbált lobbizni a pártoknál, hogy vegyék napirendre ezt a kérdést.

Mutattak-e bármiféle érdeklődést a politikai pártok a javaslat iránt?

Volt bizonyos kedvező fogadtatása eleinte, de aztán ez hamar elhalt, tehát a politikai pártok igazából nem csatlakoztak ehhez és akkor maga a Védegylet hozta létre a jövő nemzedékek képviseletét, tehát megpróbálja társadalmi szervezetként ellátni ezt a funkciót – inkább csak szimbolikusan, hiszen sem az erőforrások, sem a jogosítványok nincsenek meg egy ilyen feladat teljesítéséhez. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a Védegylet különböző környezetvédelmi konfliktushelyzetekben – akár jogilag is – fellép a jövő generációk életlehetőségeinek, ökológiai életfeltételeinek, kulturális értékeinek megőrzése érdekében. Számos kudarc érte már e tekintetben a Védegyletet, de néhány kisebb siker is. Nemrégiben például – másokkal együttműködve – sikerült megmenteni a beépítéstől egy budai zöldterületet.

Ezek után felmerült, hogy ha már a Védegyletnek sikerült így összegyűjtenie az ökológiai problémák iránt felelősséget érző értelmiségieket, akkor ezt jó lenne kihasználnia, és ezért elkezdtünk háttéranyagokat, különféle programokat kidolgozni. Nem pártprogramok ezek, hiszen a Védegylet valóban nem politikai párt és nem is akar az lenni, hanem egy társadalmi szervezet, mely természetesen igyekszik befolyásolni a közvéleményt, a politikát és gazdaságpolitikát.

Mit próbálnak ezek a füzetek közvetíteni, mi a céljuk?

Ezekben a programokban megpróbáltuk egységbe foglalni az alternatív ökológiai gondolkodásból következő problémaköröket és elképzeléseket. Első füzetünk a jövő nemzedékek képviseletével, a második a külpolitikával foglalkozik, és végül a legutóbbi anyagunk Gazdaság és társadalom címmel jelent meg, amely a Védegylet gazdaságpolitikai állásfoglalása.

Egyrészt ez akár egy megvalósítható, és persze szerintünk megvalósítandó programnak is felfogható, mert sok szempontból konkrétabb és részletesebb, mint néhány párt választási programja, és igyekszik is részletes és gyakorlatias lenni. Másfelől azt az alternatívát kívánja megjeleníteni, amit a Védegylet képvisel, azaz mit jelent, mire épül egy fenntartható fejlődést komolyan vevő gazdasági koncepció, milyen alapfogalmak, milyen értékek mentén kellene szerveződnie a gazdaságnak. Ezt próbálja egy jó értelemben vett utópisztikus vízióvá formálni ez a kis kötet – egy koherens, összefoglalt világképpé, ha úgy tetszik. A kérdés ugyanis végső soron az, hogy milyen világban akarunk élni. De – ahogy említettem – igyekszik minél konkrétabb is lenni, olyannyira, hogy az utolsó fejezet három ágazatról: a közlekedésről, energiapolitikáról és a mezőgazdaságról esettanulmányszerűen szól. Ezt azért illesztettük be, hogy a korábbi általánosabb kifejtést egészen földközeli, szakpolitikai ügyekkel is tudjuk illusztrálni.

Hogyan készültek és készülnek ezek a füzetek, milyen konferenciák, tanulmányok, viták előzték meg az anyagok elkészítését?

A gazdaságpolitikai állásfoglalás – erről tudok leginkább nyilatkozni, mivel ennek az elkészítésében vettem részt – nagyon sokáig, egy éven keresztül készült, amely remélem az alaposságát is bizonyítja. Viták sorozatából és korábbi tanulmányokból formálódott, melyek során készültek hosszabb, rövidebb háttéranyagok. Tehát az anyag nem a semmiből született, ezért bizonyos értelemben akár azt is mondhatjuk, hogy rendkívül "*közhelyes*". Nagyon kevés olyan dolog van benne – ha egyáltalán van –, ami vadonatúj felfedezés lenne. Olyan dolgokat foglal össze, amelyeket a közgazdasági elméletben vagy az európai uniós programban célkitűzésként már léteznek. Csakhogy ezeket a célokat – mint például a fenntartható fejlődés eszméjét – egyrészt komolyan veszi, másrészt aktualizálja, konkretizálja Magyarországra.

A füzet azzal kezdődik, hogy a gazdasági növekedés nem old meg minden problémát, és hogy a jólétnek többet kell jelentenie, mint az egy főre jutó GDP-nek a mérése – ezek, ugye, rettenetesen nagy közhelyek. Ennek persze hatalmas az irodalma, elég itt csak a Nobel-díjas Amartya Senre utalni, aki azt is vizsgálta, hogy az egy főre jutó GDP hogyan függ össze a várható élettartammal, és azt találta, hogy például Angliában, időbeli összehasonlítások alapján, érdekes módon, csak nagyon laza kapcsolat fedezhető fel. És mégis azt látjuk, hogy a folyamatosan a GDP-növekedés merül fel mint kitűntetett gazdaság-, és társadalompolitikai cél, mert hallgatólagosan azt feltételezik a legtöbben, hogy a GDP növekedése növeli a jólétet, azaz egészségesebb, tisztább környezetben, kisebb társadalmi egyenlőtlenségek mellett, magasabb életminőségben fogunk élni, holott nem biztos, hogy ez így van.

Elég csak az Egyesült Államok példáját venni, ahol az egy főre jutó GDP jóval magasabb, mint bármely európai országban, a várható élettartam viszont alacsonyabb, a betegségi statisztikák sem állnak jobban, annak ellenére, hogy a GDP nagyobb arányát költik egészségügyre. A bűnözés elképesztően magas, a társadalmi egyenlőtlenségek sokkal nagyobbak, tehát nem látom, hogy a többi nyugat-európai országhoz képest, miért lenne az Egyesült Államokban magasabb az életminőség a magasabb GDP ellenére.

A fenntarthatóság problémája is a fenti értelemben vett "közhely"?

Így van, ez a másik olyan szintén nem tudatosult problémája a mai gazdaságoknak, hogy ökológiai értelemben nem fenntarthatóak. Vitatkozhatunk mi sok minden másról, ami a GDP optimális szintjét, a szegénység kialakulását illeti, vagy arról, hogy jobb-e az Egyesült Államokban élni, vagy nem – de az kétségtelen, hogy a modern gazdaságok, és köztük a magyar modern gazdaság ökológiailag hosszútávon nem fenntartható, ez nem mehet így sokáig. Ez megint egy közhely, csak éppen nem vesszük figyelembe, viszont az pedig tudományos tény – az ENSZ tudományos bizottságai is leszögezték –, hogy átlagosan legalább ötven százalékkal kellene csökkentenünk a széndioxid tekintetében a globális szennyezőanyag-kibocsátást – Nyugat-Európában inkább 70-90 százalékkal.

Tehát óriási változásoknak kellene lezajlaniuk a gazdaságokban, annak érdekében, hogy fenntarthatókká váljanak. A mai modern gazdaság, a globális kapitalizmus egészen biztos, hogy képtelen megoldani ezeket a környezeti problémákat. Már önmagában ez is elegendő ok ahhoz, hogy gondolkozzunk arról, hogy mit és hogyan kellene átalakítanunk.

Ez az anyag – ahogy már említettem – próbál egy koherens képpel előállni, de nem gondoljuk azért azt, hogy a kezünkben van a recept. Ez a füzet inkább vitaindító célzattal jelent meg, jó lenne, hogyha komolyan vennénk ezeket a "közhelyeket", és elkezdenénk azon gondolkozni, hogy hogyan lehetne ezeket összehangolni a piaccal. Ez az anyag egyáltalán nem piacellenes vagy anti-kapitalista, hanem arra keresi a megoldást, hogy milyen szerepe kell, hogy legyen a társadalomnak, mint a piaci játékszabályok kijelölőjének. Az állam szabályozó szerepét fontosnak – és jelenlegi helyzethez képest megerősítendőnek – tartjuk, de az is lényeges, hogy eközben ne szánjunk neki nagyobb gazdasági szerepet. Sokkal inkább a civil szféra az, ami a koncepciónkban a mostanihozhoz képest nagyobb súllyal szerepel a piac és az állam mellett.

Milyen szerepe lehet a civil szférának a fenntarthatóság megteremtésében?

Óriási potenciálja, lehetőségei vannak – legalább is, kellene, hogy legyenek – a civil szférának arra, hogy a társadalmat és a gazdaságot egy fenntartható pályára állítsa. Akár úgy, hogy segíti, erősíti az államot a szabályozó ellenőrző funkcióiban. De, ellenkezőleg, a társadalmi szervezetek adott esetben azt is el tudják érni, hogy az állam ne hajtson végre környezetromboló beruházásokat, lásd például a nagymarosi vízierőmű esetét, ahol a magyar civil szférának sikerült megakadályoznia az építkezést. Vagy akár úgy, hogy nagyobb piaci szereplőknek is hathat a magatartására, emlékezzünk a Shell elleni kampányra!

Tehát társadalom-, és gazdaságszervező ereje is lehetne a civil szférának – egyébként van most is, de meg kellene ezt erősíteni, a spontán folyamatokat muszáj támogatni és ösztönözni. Szintén hatalmas irodalma van annak a kérdésnek is, hogy hogyan lehetne a globális gazdaságot lokálisabbá tenni. Egy olyan többszintű gazdaságot kell megpróbálni létrehozni, ahol a lokális erők a meghatározóak, mert máskülönben a globális gazdaság logikája szerinti működés ökológiai szempontból – ismételten megjegyzem – fenntarthatatlan.

Nemzetközi összehasonlításban a magyar civil szféra fejlettnek mondható?

Az ezzel foglalkozó kutatók szerint a magyar civil szféra – összehasonlítva a többi kelet-európai országgal – viszonylag fejlett, de nyugat-európai viszonylatban meglehetősen fejletlen. Relatív fejlettsége nagymértékben függ a különböző nyugati – alapítványi, európai uniós – forrásoktól, tehát a magyar civil szféra igen törékeny. Azonban a demokrácia megteremtésének köszönhetően a társadalmi önszerveződés elemi erővel tört fel: alapítványok, egyesületek, önsegélyező körök, nem intézményesült formában együttműködő csoportok jöttek létre, de a civil szféra még így is nagyon súlytalan és gyenge, és rendkívüli forráshiányokkal küzd. Magánszférától, egyéni adakozásból nem sokat tud gyűjteni, rá van szorulva a nyugati és az állami pénzekre.

Nyugat-Európában egyébként az állam határozott szerepet játszik a civil kezdeményezések támogatásában, mert felismerték azt – amit Magyarországon még nem –, hogy a civilek adott esetben támogathatják az állami szakpolitikát, intézményeket. A civil szféra ezeket tudja segíteni – bár esetenként konfliktus adódhat közöttük –, meg kell próbálni összehangolni a különböző érdekeket, és az államnak a nagy piaci szereplőkkel szemben a társadalomra, a társadalmi szervezetekre kell támaszkodnia. Ez Magyarországon még egyáltalán nincs így. Annyira nem, hogy azok a szükséges intézmények, érdekegyeztető fórumok is, amik az utóbbi tíz évben kezdtek el kifejlődni, alkalmasak lennének arra, hogy a civileket jobban bevonja már a döntés előkészítésbe is, de az utóbbi években szép fokozatosan elvesztették jelentőségüket, ahelyett, hogy tovább fejlődtek volna, és a civil szféra bevonása jobban megvalósult volna. Pont egy ellenkező irányú folyamat zajlott le.

Miért, hogyha a feltételek megvannak a szféra fejlődéséhez?

Teljesen érthető módon, hiszen a minisztériumoknak, állami hivataloknak ez egy nyűg – mármint a civilek bevonása –, mert lelassítja a folyamatokat. De véleményem szerint ez vele jár. Hollandiában és a skandináv országokban például ezt tudomásul veszik: az érdekegyeztetés, a társadalmi konzultáció, a participáció lelassítja a döntéshozatalt. Talán nem is baj, mert így nem születhetnek elhamarkodott és sokszor katasztrofális döntések. A lassúság az egy olyan ár, amit azért kell fizetni, hogy a szélesebb társadalmi és ökológiai érdekek be legyenek csatornázva a döntéshozatalba.

Az előzőkben vázolt alternatív gazdaságpolitikát – ha lehetőség lenne rá – hogyan lehetne beemelni a mindenkori kormányzati politikába?

Ez ugyan nem a Védegylet dolga, bár tág értelemben mondhatjuk, hogy a Védegylet egy politikai szervezet, mert megpróbál hozzászólni közös társadalmi és gazdasági ügyekhez, kérdésekhez, megpróbál álláspontokat kialakítani, azokat képviselni, argumentálni mellettük. De a Védegylet nincsen benne a politikai intézményrendszerben, és ilyen formában nem is kíván benne lenni. Ha bármely magyar kormány vállalná az általunk képviselt politikát, annak mi nagyon örülnénk, de ez az anyag nem erre született, nyilván nem is lehet megvalósítani teljes mértékben. A legfőbb üzenete, hogy gondoljuk végig a lehetséges, eddig igazából még végig nem gondolt alternatívákat, legfőképp vitatkozzunk, beszélgessünk, alakítsuk ki azokat az intézményi lehetőségeket, melyekkel jobban be lehet vonni a társadalom véleményét a politikai folyamatokba.

A Védegylet szervez nyilvános vitákat, konferenciákat, ahol megejti ezeket a vitákat. Milyen beszélgetések, előadások lesznek a közeljövőben?

Rendszeresen szervez kisebb önképzőköröket, ahol saját magunknak – és persze minden érdeklődőnek – tartunk vitákat, beszélgetéseket többnyire környezetvédelemmel, ökológiával kapcsolatos kérdésekről. Terveink szerint itt a Közgázon pedig november 29.-én – egészen pontosan este 6-kor a III. előadóban – lesz egy vita, melynek keretében erről az anyagról lesz szó, tehát arról, hogy milyen gazdaságpolitikai alternatívái lehetnek Magyarországnak, és elméletileg mennyire megalapozott egy a lokalitás eszméjére épülő gazdaságelméleti modell.

BENEDEK NORBERT

KOMPETENCIA ÉS (TÁV)OKTATÁS (1)

Az utóbbi években sokakban felmerülhettek az alábbi kérdések:
- ki kompetens (1), ki illetékes, vagy ki jogosult a távoktatásban, távképzésben való* "tanulói" *részvételre, a tudás távoktatási formában történő elsajátításához?
- ki kompetens a távoktatás* "tanítói" *feladatainak ellátására?
***- milyen szakértelemre és milyen kompetenciákra van* (vagy lehet) *szükség* a sikeres távoktatás megszervezéséhez, *az optimális eredményeket garantáló* távoktatási rendszer működtetéséhez stb.**

A távoktatás kutatójaként, én is nagyon fontosnak tartom e kérdések felvetését és mielőbbi megválaszolását. A szakszerű távoktatásról szóló monográfiámban (2) írtam is már ezekről a problémakörökről. Jelen cikkemben más irányból próbálok közelíteni.

* * *

Elsőként egy francia független szakértőnek a *kompetencia* szóra vonatkozó tartalmi elemzését ismertetem (3). Az eléggé sajátos tartalommal megtöltött *kompetencia-fogalom* több szempontból is elgondolkodtató lehet, hiszen a modern termelési igényeket optimálisan kielégítő irányítás és az erőforrásokkal történő gazdálkodás problémáit feszegeti. S mint ilyen, az oktatás/képzés alapkérdéseit is érinti.

Guy Le Boterf, független francia szakértő **a kompetenciákról szólva** *két egyaránt fontos dolgot hangsúlyoz: az egyik az, hogy a kompetenciát kombináló tudásként kell kezelni, a másik, hogy az egyént kell a kompetencia középpontjába helyezni.*

Az egyén maga alkotja meg saját kompetenciáit - írja. Az individuum a saját kompetenciái megteremtőjeként kezelendő.

Az egyén különböző forrásokból eredő és két halmazba csoportosítható összetevőket mozgósít és kombinál saját cselekedetei során. Az egyén által megalkotott, képletesebb szóval élve, az egyén által *megépített kompetencia* olyan tevékenységi sorozat, amelyben számos know-how (4) összekapcsolódása realizálódik.

A francia szakértő *az első csoport*ba azokat a forrás-elemeket sorolja, amelyek az egyén sajátjai, továbbá, amelyek az egyén sajátjává válnak (inkorporálódnak): a személyes (hozott) tulajdonságok, az ismeretek, a know-how, a tapasztalatok... . A források *második csoport*ját alkotják az egyén környezeti elemei: a családi és lakóhelyi környezet, a szakmai (munkahelyi) környezet, a dokumentációs adottságok, az adatbankok...

Véleménye szerint, *egy ugyanazon személy egy ugyanazon forrás-csomagból - mint a rendelkezésére álló "tőkéből" - több kompetenciát is kiépíthet.*

Fontosnak tartja annak tudatosítását is, hogy *két ember (ugyanazon elemeket) kombináló tudása soha sem lehet azonos,* sőt az emberi erőforrások fejlesztőinek arra is figyelniük kell, hogy *az egyes ember kombináló tudása is időről időre változik.* Így tehát, egy adott probléma megoldása, vagy egy célul kitűzött terv megvalósítása kapcsán nem csak egyféleképpen lehet valaki kompetens, továbbá nem csak egy módon építhetők ki a szükséges kompetenciák. Több helyes stratégia és irányítási mód lehetséges, és a kompetencia nem szűkíthető le egyetlen megfigyelhető magatartásra.

A francia szakértő megkülönbözteti az egyes ember "hozott kompetenciáját" az általa "kiépített kompetenciáktól".

Guy Le Boterf szerint ***az a kompetens személy, aki alkalmas időben tud megfelelő kompetenciákat kiépíteni ahhoz, hogy az egyre komplexebbé váló szakmai szituációkat kezelni/irányítani tudja.***

A fentiekből Ő maga több következtetést is levon. Például: 1. el kell különíteni a kiépítendő kompetenciákhoz szükséges forrásokat, azok fejleszthetősége céljából; 2. szét kell választani a kompetenciát és a know-how-t; 3. meg kell különböztetni a kompetenciákkal, valamint a tudással történő gazdálkodást; 4. különbséget kell tenni a kompetenciák értékelése és az annak kiépítéséhez elengedhetetlen források (az ismeretek, a know-how... stb.) értékelése között. Ennek a momentumnak különösen nagy jelentősége lesz a jövőben a szakmai ismeretek értékelésénél... stb.

A fentiek tükrében különösen figyelemre méltó Guy Le Boterf-nek *a képzés és a szakképzés megkülönböztetésére* tett megjegyzése is.

A képzés során fenntartjuk és gazdagítjuk a már sajátunkká vált kompetencia-források lényegi elemeit. A képzés feladatai között szerepel, hogy újabb és újabb irányokból ösztönözzön a meglévő és elsajátított források kombinálására és mozgósítására (szimulációkkal, a problémák elemzésével stb.). *A szakképzés* pedig magában foglalja a képzést is, de *kiegészül azon munkaszituációk megszervezésével is, amelyek révén lehetővé válik annak megtanulása is, hogyan kell a* munkavégzéshez szükséges *kompetenciákat kialakítani, kiépíteni.*

***Ebben a felfogásban nincs helye a kompetenciák átadásának, az ún. kompetencia-transzfernek. Maga a szakképzés "csak" kedvező feltételeket biztosíthat ahhoz, hogy a - mindig személyhez, azaz egyetlen individuumhoz kötődő - kompetenciák kialakulhassanak* - véli Guy Le Boterf.**

* * *

Akár elfogadjuk, akár nem a francia szakértő fenti koncepcióját, felvetése bizonyára sokakat elgondolkodtat.

Saját kutatási területemen, a távoktatás és egyéb nyitott képzési formák területén is érdemes körülnézni, milyen irányú *kompetencia-elemzések* képzelhetők el.

Az egyik és megítélésem szerint a legfontosabb a távoktatásban részt vevő *"tanuló"*, a másik az Ő tanulási munkáját távolról segítő *"tanító-k" kompetenciáinak kiépítése*, a harmadik az *oktatás menedzsmentjével és szervezésével kapcsolatban álló személyek kompetenciáinak iránya.*

* * *

Lehet, hogy nem mindenki által közismert, hogy Magyarországon már több éve folyik és több szinten is történik *távoktató szakemberek képzése* és egyre több intézmény foglalkozik *tutorképzéssel* is. Én sem szeretnék nyitott kapukat döngetni, csak megerősíteni kívánom mindazon kezdeményezések fontosságát, amelyek akár tartalmi, akár szervezeti vonatkozásban feszegetik e kérdéseket. A tanulói kompetenciák kiépítésével - oktatási formától függetlenül - a (középszintű) szakképzés foglalkozik talán a leggyakrabban.

* * *

Az ún. *kompetencia alapú képzés (5)* a középfokú szakképzés területén érintette meg talán legerősebben Magyarországot. Külföldi projektek, szakértői támogatások eredményeképpen terjed nálunk mind a nappali, mind a nyitott (táv) képzés területén.

Az elméleti modellek szerint a *megközelítés* a gazdasági célok irányából történik, megfelelő politikák és stratégiák kidolgozásával. Megtörténik a készséghiányok feltárása a munkapiaci kereslet és a munkaerő-piaci kínálat elemzése révén. Ezt követi a hiányok elemzése: foglalkozások, munkakörök és végül feladatokra történő lebontás szerint. És csak ezután jön a curriculum meghatározása. A képzési folyamat központi eleme valóban *a "tanuló"* lesz. A munkára képzés általános célja: a tanulási alkalmakról gondoskodni, hogy a tanuló személy elsajátíthassa a munkába álláshoz vagy a munkavégzés javításához szükséges *ismereteket, készségeket és attitűdöket.*

A hivatkozott dokumentumból idézem az alábbiakat:

"A kompetencia alapú tanulás munkadefiníciója:

1. A curriculumot és a tanítást szisztematikusan szervezik, építik fel,
2. az olyan ismeretekre, készségekre és képességekre (kompetenciákra),
3. amelyek a munkakörhöz szükségesek,
4. a tanulókat előre tájékoztatják azokról a kompetenciákról, amelyeket meg kell szerezniük, valamint
5. az eredményeik folyamatos mérésének, értékelésének eszközeiről és módjairól, továbbá
6. mindabban a tanítási tapasztalatban részesítik őket, amely szükséges ahhoz, hogy
7. mindegyik egymás után következő feladatot a megkövetelt szinten sajátítsák el, mielőtt a következő feladatra térnének rá."

A kompetencia alapú szakképzési programok általános jellemzőit szintén a hivatkozásban jelzett dokumentumból veszem át (az összehasonlítás második eleme mindig a hagyományos szakképzési programokra vonatkozik): kompetencia alapú és nem tartalomalapú ; teljesítmény-alapú és nem időalapú; egyénileg ütemezett és nem csoportos haladást igénylő; egyéni igényeket és nem csoportos igényeket elégít ki; azonnali visszajelzéssel és nem késlekedő visszajelzéssel tanít; modulokkal valamint média-anyagokkal dolgozik és nem tankönyv vagy munkafüzet képezi az oktatóanyagot; a tanulás munkahelyen, üzemben, gyakorlatban, termelésben stb. folyik és nem korlátozott munkatapasztalat adja a végső tapasztalatot; a tanuló segítséget kap a forrás-személytől és nem előadásokat hallgat vagy demonstrációkat tekint meg; a program célja specializált valamint specifikus, és soha nem általános cél; objektív ismérvekkel és nem szubjektivizmussal dolgozik; értékelésében kritériumokra vonatkoztatott és nem normára összpontosít; Összességében: tanulói kompetencia (képesség) elérését szolgálja és nem záró osztályzatokat (képesítést) kíván biztosítani.

* * *

A felsőoktatás vonatkozásában csak a szakmai pedagógusképzést és továbbképzést (6) említem meg, mivel a szakmai képzés átalakulása és az új kommunikációs és információs technológiák alkalmazása egyre differenciáltabb felsőfokú pedagógusképzést igényel. A szakképzés át- és továbbképzési rendszerének fejlesztése a felnőttképzés/felnőttnevelés területének ugrásszerű kiterjesztését is jelzi. Az andragógiával, felnőttnevelési stb. szakemberek képzésével foglalkozó tanszékek például már tantárgyi szinten foglalkoznak a kommunikáció, a multimédia, illetve a távoktatás oktatásával. Mégis felmerül a kérdés, hogy a jelenlegi *elméleti hangsúlyú pedagógiai és andragógiai tantárgyrendszer* mennyire biztosítja az oktatás/képzés új formáiban való részvételhez szükséges "kompetenciák építésére kész" tanítók, tanárok és oktatók képzését?

* * *

A jelenlegi felsőoktatás egyéb területeiről szólva a kompetencia két általános területét szokás emlegetni: 1. az oktatók szaktudományi kompetenciáját és 2. a felsőoktatás-pedagógiai kompetenciát. Elméletben elvárható és mindenki egyet is ért azzal, hogy a felsőoktatás oktatója legyen szakterülete kiváló művelője és kiváló pedagógus is. A gyakorlatban - ez is köztudott - a két említett kompetencia nem azonos színvonalú. Az eltérés az oktatók szaktudományi kompetenciája javára - hallgatólagosan - elfogadott (volt). Még néhány éve is tartotta magát az az általános nézet, miszerint a felsőoktatásban résztvevő hallgató ismeretszerzési önállósága okán fontosabbnak tűnik az ismeretátadásban a szaktudás színvonala, mint a szaktudás átadásának, közvetítésének módja.

Nem így áll (és soha nem is állt így!) a kérdés a szakszerű távoktatásban illetve az egyéb nyitott képzések területén. Ott már nem elegendő az oktatók szaktudományos minőségi ismerete.

A gyakorlat magával hozta a *nyitott és távképzésben résztvevő oktatók képzésének és továbbképzésének szükségét.* Erre is van példa mifelénk is. Igen komplex jelenségek és feladatok kezeléséről van szó, tehát a vonatkozó képzés és továbbképzés is *újszemléletű* kell, hogy legyen. Legfontosabb jellemzői: alkalmazásorientált, felhasználóbarát, több tudományág több tantárgyát rendszerszerűen szintetizálja, modulrendszerű... és biztosítja a jövő oktatója számára az ismeretátadás és az ismeretszerzés korszerű kapcsolatrendszerének kiépítését biztosító *kompetencia-építési rutinját.*

Jegyzetek:

(1) Kompetencia = 1. illetékesség, jogosultság 2. szakértelem 3. (nyelvt.) az anyanyelvi rendszer, a grammatikai szabályok és annak ösztönös ismerete, Lásd: Bakos Ferenc: Idegenszavak és kifejezések kéziszótára, Akadémiai Kiadó, Bp., 1994.

(2) Kovács Ilma: *Új út az oktatásban? A távoktatás*, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem és a Professzorok Háza közös kiadványa, Budapest, 1997., 264 p. (4. rész: A tanuló és a távoktatás 101-122. p.; 5. rész A tanító és a távoktatás 123-140. p.) A távoktatás egyetlen magyar nyelvű monográfiája megvásárolható: a BKÁE könyvesboltjában. Cím: 1093 Bp. Fővám tér 8.

(3) Forrás: Guy Le Boterf: Pour une définition plus rigoureuse de la compétence, Le Monde. 1997. július 2.

(4) Know-how: hozzáértés, szakértelem, mit-hogyan, technikai tudás, Országh László: Angol-magyar kéziszótár, Akadémiai Kiadó Bp., 1991.

(5) Forrás: Dr. Ethel Milkovits (szakértő és nemzetközi koordinátor) összeállításában és szerkesztésében a DACUM alapú képességfejlesztésről készült dokumentáció, készült Bereczki Ferenc igazgató /DRMKK/ gondozásában, fordította Dr. Harangi László, Debrecen, 1996. július 2.

(6) Lükő István: Szakmai pedagógusképzés és továbbképzés, Magyar Felsőoktatás, 1998/4. 10-13.p.

DR. KOVÁCS ILMA
egyetemi docens
BKÁE
Francia-spanyol-olasz Tanszék

MAXIMUM 50 HALLGATÓ AZ ÖSSZHALLGATÓI ÉRTEKEZLETEN

(folytatás az 1. oldalról)

arányaikat tekintve az államigazgatási karon tanulókhoz képest. (Félreértés ne essék, ezen a ponton a racionális tanulság az lett volna, hogy milyen értékes volt az államigazgatásisok számára a részvéte, nem pedig az, hogy milyen értéktelen számunkra, de itt inkább az érzelmek hatottak azt hiszem.)

MIRŐL VOLT SZÓ?

Először Chikán Attila rektor számolt be a tavalyi értekezlet óta elvégzett, illetve elvégzendő feladatokról.

– Megtudtuk, hogy a sóház folyamatosan készül, ott lesz a teljes számítástechnikai részleg és bizonyos tanszékek is. Ezek a költözködések előreláthatólag bonyodalmakkal fognak járni és ezzel kapcsolatban megértésünket kérte a rektor úr.

– Az integráció lassan, de biztosan halad előre. Ennek során számos téma vetődik fel, amelyben megegyezésre kellene jutni. Ilyen az uszoda kérdése valamint a testnevelési objektumok elhelyezése.

– Egyetemünk aktív a határon túli képzések terén. Szlovákiában már folyik főiskolai képzés, Királyhelmecen, Romániában pedig Kolozsvár közelében terveznek hasonlót indítani.

– Az egyetem továbbra is igyekszik úgy alakítani struktúráját, hogy több tudományterületen tudjon működést felmutatni. Ennek egyik oka, hogy a vonatkozó törvény ezt követeli meg, ahhoz, hogy egyetemnek nyilvánítson egy intézményt.

– A rektor szeretné ha a diákok aktívabban vennének részt az egyetemen folyó tudományos munkában . Jó lenne ha több TDK dolgozat születne és ennek érdekében segíteni fogják a diákokat információkkal, fórumokkal.

Ezt követően hallgatói kérdésekre válaszoltak a jelenlévők.

– Szarvas Beatrix elmondta, hogy a hallgatóság kérésére idén egy új szigorlati időpontot iktattak be. Így februárban is lehet szigorlatozni idén.

– Szó esett a múlt tanévről megmaradt Aula kódokkal. Sajnos úgy tűnik ezek már nem felhasználhatóak, a rajtuk lévő összeg elveszett.

– A hallgatók részéről erős kritika érte az étterem árpolitikáját. A probléma az, hogy az árak sokaknak magasak, rendszeres étkezés esetén nem fedezhetőek reálisan "hallgatói pénztárcából". Ennek kapcsán tisztázódott, hogy az egyetemnek nincsen közvetlen autoritása a vele szerződésben álló étkeztetők árazására. A magas árak leverése esetleg úgy valósítható meg, ha a hallgatók nem veszik igénybe az ebédlői étkeztetést.

– Nagyon komoly indulatokat megmozgató téma a diákszervezetek iroda-kálváriája. Érezhető, hogy még a sóház beiktatásával sem lehet minden felmerülő igényt kielégíteni. Tehát azok fognak előnyt élvezni, akiknek explicit megállapodása van az egyetem vezetésével, arról, hogy diákszervezetük irodát fog kapni a sóházban.

– Kellemetlen probléma, hogy a dohányzóhelyek kijelölése megtörtént, de ennek ellenére a hallgatók és mások is szinte mindenhol rágyújtanak az egyetem területén. Megoldatlan kérdés, hogy hogyan lehetne a meglévő szabályokat betartatni.

Az összhallgatói értekezlet mindent összevetve hatékonynak bizonyult az azon résztvevők számára. Az alacsony létszám pedig minden fenti elemzés mellett külső okok eredménye is, hiszen órák voltak az értekezlet idején és a meghirdetés sem volt talán elég gondos. Személyes véleményem, hogy érdemes eljönni legközelebb és fontos látni, hogy komoly gesztus és progresszív elgondolás az ilyen értekezlet szervezése a felsővezetés részéről.

Győri Dávid - Tóth Veronika

Miért halasztunk?

Az elmúlt tanév végén szárnyra kapott pletykák szerint az akkori harmadik évfolyam hallgatóinak csaknem fele halasztásra adta a fejét, jelentősen megterhelve ezzel az utánuk következő évfolyam szakosodási lehetőségeit. Tekintve az egyetem szűkös anyagi forrásait (amik előre láthatólag a következő tanévben sem fognak jelentőségteljesen megszaporodni) és elégtelen infrastruktúráját, nem kis gondot okozna egy ilyen nem tervezett létszámnövekedés. Dr. Szarvas Beatrixet, a közgazdasági alapozó képzés vezetőjét kérdeztük a halasztások mögött húzódó motívumokról.

Mindenek előtt az említett pletyka érdekes volt, csak nem igaz. Nem nevezhető kiugróan magasnak a volt harmadéves halasztó hallgatók száma (243 fő 920 főből) az 1999/2000-es (210 fő 950 főből) és az 1998/1999-es (190 fő, 888 főből) tanévben halasztók számához képest. A hallgatók tehát évről-évre nagyjából egyenletesen feltöltik a negyedik évfolyamot, eddig még soha nem okozott gondot a hallgatói létszám és a következő tanévben sem fog. Az elmúlt három tanév adatai szerint a tavaszi félév végén körülbelül a hallgatók 65–75 százaléka kerül rangsorba, hozzájuk csatlakozik szeptemberben az évfolyam körülbelül 7–8 százaléka. A 2000/2001-es tanévben kissé magasabb volt az ősszel rangsorba kerülők aránya, ez adhatott okot az említett hír elterjedésére.

Nem volt egyetlen olyan követelmény, amely kiugróan sok hallgatót tartott volna vissza a szakosodástól, a halasztó hallgatók 76 százalékának több feltétele is hiányzott. Nem elhanyagolható arányban valószínűleg tudatos döntés eredménye volt a halasztás, feltehetően a következő okokból tolják ki tanulmányi idejüket a hallgatók.

Igazság szerint bizonyos mértékben megnőtt az utóbbi években a szakosodás előtt halasztó hallgatók száma. E jelenséget elsősorban a kreditrendszerű képzés bevezetése magyarázza, mely 1996 óta teszi lehetővé a hallgatóknak, hogy nem a mintaterv szerint elvárt idő alatt, hanem 4, vagy 5 év alatt teljesítsék a szakosodás követelményeit. Most még nem lehet látni, hogy a tavaly elfogadott tantervben a félévenként felvehető vizsgaköteles tárgyak számának maximalizálása a tárgyak görgetésének gyakorlata ellen fog hatni, vagy tovább fogja-e növelni a halasztó hallgatók számát.

A halasztásnak természetesen közvetlenebb okai is vannak, mint például a módszertani és a közgazdasági szigorlatok hiánya, a hallgatóknak csak kis része teszi le a szigorlatokat a II. év végén, inkább eltolják III. év végére, mikor már újra kell tanulni az anyag nagy részét. A hallgatók viszonylag nagy hányada dolgozik, részben szociális, részben karrierépítési célzattal, a munka mellett pedig kevesebb idő jut az egyetemre. Sokan a III. év végén kívánják kihasználni az alapozó képzés nyújtotta halasztási lehetőséget, és még szakosodás előtt utaznak ki külföldre dolgozni, vagy egyéni kezdeményezésű ösztöndíjjal tanulni.

A halasztók egy részét az idén a következő tanévre beígért új felsőágas tanterv, illetve az új vállalati pénzügy szakirány motiválta, melyek kedvéért az úgynevezett stratégiai halasztók egy elégtelen beíratásával, vagy az évfolyamdolgozat be nem adásával kerülték el a szakosodást.

Böröcz Petra

2001. szeptember 11. – ahogy az arab világ látja

Najat Shamil Ali előadása

Zsúfolásig telt I-es előadó, izgatott zsivaj. Még néhány perc ötig, mindenki várakozással teli. Van, aki már most tudja, mit fog kérdezni, többen nagyon felkészültek. Itt a teremben mindenki ért egy kicsit hozzá, hallott sok mindent róla, de most valaki olyan érkezik, aki mindannyiunknál többet tud és teljesen más szemszögből nézi a dolgokat.
Érdeklődők százai várták Najat Shamil Alit, egyetemünk tanárát, aki a Magyar ENSZ Modell Diákegyesület meghívására jött el előadást tartani. Megkértük, hogy arról beszéljen, mit gondolnak az arabok szeptember 11-éről és az azóta történt eseménysorozatról. Vagyis: "ahogy az arab világ látja".

Az előadó azzal kezdte, hogy igyekszik nem a saját véleményét, hanem az arab emberekét tolmácsolni.

A szeptemberi terrortámadást minden arab ország elítélte. " A támadás egy őrült öngyilkos merénylet ártatlan emberek ellen!" Egyelőre 19 embert hoztak összefüggésbe a cselekménnyel, akik részt vehettek benne, mint merénylők; arab lapok viszont azt írták, hogy ezek közül három ma is él. A bizonyítékokat nem tárta a nyilvánosság elé az Egyesült Államok; azt csak NATO-tagoknak adta át, ha átadta.

"A támadást el kell ítélni, de nem szabad választásra kényszeríteni az embereket: USA vagy terrorizmus!" A mostani megtorlás az iszlám elleni hadjárattá kezd válni: ez lényegében "harmadik világháború", amit az USA vezet és amelynek célja egy új nemzetközi rendszer létrehozása.

"Különbséget kell tenni terrorizmus és az iszlám között!" Az arabok a terrorizmus ellen vannak, de nem fogadják el az Afganisztán elleni csapásokat, amíg nincsenek bizonyítékok a bűnösségükre. Az előadó elmondta, hogy az Afganisztán elleni támadás törvénytelen a nemzetközi jog szerint is. Egyébként is: szilárd vélemény, hogy katonailag nem lehet felszámolni a terrorizmust.

Afganisztán fekvése egy fontos szempontból kedvező az USA-nak: ha sikerül ott megvetni a lábukat, onnan több célpontot is el lehet érni, sakkban tartani a volt szovjet köztársaságokban az iszlám szélsőségeseket és Iránt.

"A tálibokat három-négy ország 'hozta létre', pénzelte." Főleg szaúd-arábiai és amerikai pénzből képezték ki, fegyverezték fel őket, és a szovjetek ellen akarták felhasználni zavargások előidézésére a képzett katonákat.

Bin Laden, az al-Keida vezetője kereskedelmi tevékenységet folytatott Afganisztánban, a vállalatain keresztül juttattak el hozzá pénzt az amerikaiak. A Szovjetunió széthullása után el kellett döntenie, hogy visszavonul vagy folytatja a politikai utat. Ő az utóbbit választotta és nyilatkozatai szerint ma a palesztin ügyért harcol: "Addig nem lesz biztonság az USA-ban, amíg Palesztinában nem lesz!" A merénylet óta annyi változás történt ebben a kérdésben, hogy általános véleménnyé vált: kell palesztin állam.

"Bin Laden az USA elleni harc jelképe!" Az előadó egy régebbi esetet említett az Amerika-ellenesség egyik forrásaként: Kuvait felszabadításakor az amerikaiak megbecstelenítették Szaúd-Arábia szent földjét azzal, hogy hitetlenként beléptek az országba.

"Szeptember 11. előtt az USA hozta a nemzetközi döntéseket!" Az ENSZ-et nem tartotta tiszteletben, nem fizetett tagdíjat, csak akkor, amikor elérte, hogy nyomására Butrosz Butrosz Gálit nem választották meg újra főtitkárrá. A terrortámadás előtt más volt az orosz-amerikai viszony. Most Oroszország támogatja az amerikai arab politikát, de csak azzal a feltétellel, ha az amerikaiak nem szólnak bele a csecsenföldi háborúba.

Az USA-nak egy nyílt szövetségese van, Nagy-Britannia, a többiek csak szóban álltak ki mellette. A tanárunk feltételezése szerint esetleg Németország, Ausztrália vagy Franciaország fog harcba szállni még az USA oldalán. Ha a támadás több országra is kiterjed – vélhetően -, a következő Irán és Szíria lesz; ez utóbbi azért, mert a Heszbollah szélsőséges szervezet támogatója.

"Mi lesz a háború folytatása?" Remélhetőleg a háború nem fog továbbterjedni, hatalmas világégéssé szélesedni.

"Afganisztánban már nincs mit támadni; csupa hegy és barlang." Ki jöjjön a tálibok helyére? Nincs az országot összefogó kormány, hogy fogják tudni így megdönteni a tálib rezsimet?

Najat Shamil Ali szerint még sok időbe fog telni, amíg választ találnak ezekre a kérdésekre. Szerinte csak egy dolog jelenthet megoldást a mostani helyzetre: ha az USA megpróbálja feltárni azokat az okokat, amik ide vezettek. Most az lenne a legfontosabb, hogy az USA lépjen a palesztin kérdésben és egyetlen további (iszlám) országot se támadjon meg.

Najat Shamil Ali másfél órás előadását végig érdeklődés kísérte. Nem is tudott minden kérdést megválaszolni, ami a tömött padsorokból érkezett. Még egyszer hangsúlyozta, hogy igyekezett az arab véleményt átadni nekünk, és elmondta, hogy a későbbiekben, a további fontos történésekkel kapcsolatban is szívesen tájékoztat bennünket.

Reméljük, hogy nem a háború kiterjedésének okán kell majd legközelebb meghívnunk Őt!

Gálfi Lilla Zs.
Magyar ENSZ Modell Diákegyesület

NAPI gazdaság

NAPI jogász

A HAZAI ÉS A NEMZETKÖZI GAZDASÁGI JOG KÉRDÉSEI, VÁLTOZÁSAI, ÉRDEKES JOGI PÉLDÁK A GYAKORLATBÓL

Havi folyóirat a Napi Gazdaság Kiadó gondozásában

Magyar jogalkotás és joggyakorlat:
- Gazdasági társaságok, csőd- és felszámolási eljárások jogi kérdései
- Szerződések, biztosítások jogi vonatkozásai
- Szellemi alkotásokra vonatkozó jogszabályok és gyakorlati alkalmazásuk
- Adózási, társadalombiztosítási és munkajogi kérdések

Európai jogalkotás és joggyakorlat:
- A környező országok cégalapítási gyakorlata, tőke- és költségigénye
- Az európai jogalkotás és gyakorlati alkalmazása
- Adójogi harmonizáció, különös tekintettel a társasági adókra
- Uniós fogyasztóvédelem, versenyjog, könyvvizsgálat és számviteli szabályok a magyar helyzettel való összehasonlításban

NAPI gazdaság NAPI jogász

MEGRENDELŐLAP

NAPI Gazdaság Kiadó Kft.
Fax: 350-1117 Postacím: 1135 Budapest, Csata u. 32.
E-mail: terjesztés@napi.hu

Megrendelem a NAPI Jogász című havi lapot

..... **hónaptól** ..... **példányban**

☐ **egy évre** 6720 forintos kedvezményes árért (10 számot fizet, 12 számot kap!)

☐ **fél évre** 3360 forintos kedvezményes árért (5 számot fizet, 6 számot kap!)

Cégnév: .....

Név (beosztás): .....

Irányítószám, város: .....

Utca, házszám: .....

Telefon: .....

E-mail: .....

A befizetéshez kérem, hogy részemre ☐ csekket ☐ számlát küldjenek!

Amennyiben a számlát másnévre kéri, kérjük töltse ki az alábbi részt is:

Számlafizető neve: .....

Számlafizető címe: .....

Dátum: .....

Aláírás: .....

Ui.: A lapot az előfizetési díj beérkezése után tudjuk biztosítani Önnek!
Lemondás esetén előfizetési díjat nem térítünk vissza!

Szeretjük őket, de félünk is tőlük

Orvosaink

Az első emeleti tanulmányi osztályok között található az orvosi és a fogászati rendelő.

Először Dr. Juhász Annamária belgyógyásszal beszélgettem az itt folyó munkáról és más fontos tudnivalókról, érdekességekről.

– Mióta dolgozik az egyetemen?

– 1989-ben teljesen véletlenül kerültem ide. Az István Kórház igazgatója döntött úgy, hogy áthelyez. Először, mint helyettesítő orvos dolgoztam. Később pedig én vettem át a teljes munkát. Üzemorvosként vagyok itt, tehát a munkaköröm, csak az itt dolgozókra terjedt ki. Viszont a hallgatók ellátása érdekében elvégeztem egy háziorvosi szakvizsgát.

– Kik a leggyakoribb pácienseek?

– A betegek zömét a dolgozók teszik ki. Utánuk következnek a hallgatók, illetve számos volt diák visszajár hozzám. Néha előfordul, hogy valaki a férjét vagy feleségét elhozza, de egyébként nem jellemző, hogy az egyetemen kívülről érkezik hozzám beteg.

– Ha valaki Önhöz akar átjelentkezni, akkor mi a teendő?

– Van formanyomtatványunk, amelyben igazolom, hogy biztosítom az adott páciens ellátását. Ezt az előző háziorvosnak kell bemutatni, ezután a kartont átküldik hozzám.

– Számos vidéki hallgatóban felmerül a kérdés, hogy átjelentkezés után mi történik nyáron?

– Kétféle háziorvos létezik, területi ellátással bíró, illetve területi ellátás nélküli. Én a második csoportba tartozom. Területi ellátással bíró háziorvosok esetében a TB finanszírozza az ellátást, azokra a betegekre is, akik bár abba a körzetbe tartoznak, de máshova jelentkeznek át. Így azokat a vidéki diákokat, akik az én pácienseim, ugyanúgy köteles ellátni a helyi háziorvos, mintha ott lenne bejelentve. Gyakori még, hogy átjelentkezés nélkül kérnek segítséget a hallgatók, ekkor általában akut esetként ellátom őket.

– Milyen védőoltásokat javasol?

– Az egyetem diákság többsége nem kapott Hepatitis B elleni oltás, hiszen csak nemrég lett kötelező az általános iskolások számára. Ezt tartom a legfontosabbnak. Ezenkívül a kullancs elleni készítményt tanácsolom, főleg azoknak, akik kirándulni mennek. Az influenza elleni védőoltás szinte mindenkinek ajánlott, kivételt azok jelentenek, akik allergiásak a tojásra. Az injekciók ára körülbelül 1200 Ft, az influenza elleni egyszeri, a másik kettő esetében háromszori oltás jelenti az alapimmunizálást.

– A vitaminkészítményekből elég széles kínálat jellemző. Mit tanácsol, hogyan válasszunk közülük?

– Nem könnyű eldönteni, hogy melyik megfelelő. A termékek összetételével nincs gond. Viszont egyénenként változik, hogy kinek milyen mennyiségben van szüksége a különféle vitaminokra, ásványi anyagokra. Érdemes magas C-vitamin tartalmú készítményt választani. Télen tartom jónak ezeket a multivitaminokat, az év többi részében nem is ajánlom a szedésüket.

– Hogyan látja, mennyit törődünk az egészségünkkel?

– Jóval kevesebbet, mint régen. Túlterheltek az emberek. Főleg a friss diplomások életvitelét tartom aggasztónak. A munkahelyeken túl nagy a követelmény, így mellette sem a magánéletre, sem a sportra nem jut idő. Így az egészséges életmód teljes mértékben háttérbe szorul.

– Önnek mi jelenti a kikapcsolódást ebben a rohanó világban?

– A kutyámmal a szabadban sétálni.

Miért pont a Közgáz egyetem? – a kérdést már Dr. Péter Ágnes, fogorvosnőnek szól.

– A pályámat a Központi Sztomatológiai Intézetben kezdtem a Szentkirályi utcában. Az egyetem rekonstruálása után lehetőség nyílt arra, hogy átjöjjek ebbe a rendelőbe. Azért választottam ezt az utat, mert a régi munkahelyemen váltott műszakban kellett dolgoznom. 2 kisgyermekem volt akkor és így praktikusabb volt a délelőtti munka. Mindennek már 12 éve.

– A páciensek között milyen gyakori a közgázos diák, tanár?

– A hallgatók körülbelül 80%-ot jelentenek, 15% egyetemi tanár, illetve más alkalmazott. Természetesen "külsős" páciensek is megfordulnak a rendelőben.

– Milyen a hallgatók fogászati állapota?

– Az az igazság, hogy hozzám elsősorban azok jönnek, akik már érzik, hogy valamilyen problémájuk van. Úgy látom, hogy a szájápolással nincs gond, de mégis elég rossz fogazata van az ifjúságnak. Nagyon sok a tömött vagy a hiányzó fog. A probléma gyökere főleg a genetikában rejlik. A zápfog összetételétől, valamint a táplálkozási szokásoktól is függ, hogy milyen a fogaink állapota.

– Mi a véleménye a fogkrém, illetve rágógumi reklámokról? Mennyire hitelesek ezek?

– Én a rágógumi híve vagyok, főleg a cukormentesé. Szerintem ezek a reklámok abszolút helytállóak, hiszen a rágásnak tisztító szerepe van. Sokan kérdezték már tőlem, hogy melyik fogkrémet ajánlom. Ekkor mindig azt válaszolom, hogy a fogmosás a lényeg. A mai modern fogkrémek összetevője ugyanis nem sokban különbözik egymástól. A bikarbonát tartalmú fogkrémek fogfehérítő hatása nem jelent nagy újdonságot, hiszen már nagyanyáink is tudták ezt, csak ők akkor még szódabikarbonáttal mostak fogat. A szájápoláshoz kiegészítőként még a fogselymet tudom ajánlani heti két-három alkalommal.

– Milyen új fogászati kezelések jelentek meg?

– A hipnózissal történő kezelés, ami újdonságnak számít. Ezzel az a gond, hogy nagyon időigényes. Egy beteg akár több órás kezelést is jelenthet. Így egy nagyobb forgalmú rendelőben erre nem jut idő. Szerintem főleg emiatt nem fog elterjedni.

– Több helyen olvastam, hogy veszélyes lehet, ha 2-nél több gyökérkezelt fogunk van.

– Ez a gyökérkezelés milyenségétől függ. Ugyanis egy nem tökéletes gyökértömés körül kialakulhat olyan krónikus gyulladás, ami előfordulhat, hogy góc. Tartós bőrbetegség, tartós hajhullás, izületi problémák jelenthetik, hogy góc van a szervezetünkben, de sok esetben nem a fog a hibás.

– Várhatók-e változások a fogászati kezelések finanszírozásában?

– Igen, november 1-jétől az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral kapcsolatban álló rendelőknél a fogmegtartó kezelések állítólag ingyenesek lesznek. Én nem állok kapcsolatban az OEP-pel. Utána fogok nézni, hogy pontosan milyen esetekben érvényes a változás, és reménykedem, hogy sikerül elérni, hogy ránk is vonatkozzon.

– Ön is fél a fogorvostól?

– Szerencsés helyzetben vagyok, mert nagyon jók a fogaim. Ellenőrzéseket leszámítva nem igazán volt eddig személyes tapasztalatom.

Sipi

Tábor, Ami Tutira Aratott

Képek a Magyar ENSZ Modell Diákegyesület bevonótáborából

Ha közgázos vagy, valószínűleg már voltál Tatán.
Ha még nem voltál Tatán, eljöhettél volna velünk.
Ha nem jöttél el velünk, biztos elmesélte valaki, milyen volt.
Ha még nem mesélte el senki, nem tudod, miből maradtál ki.
Ha ezt végigolvasod, meg fogod tudni...

Vonat indul:
Budapest-Déli pályaudvar,
érkezik: Tata-Tóváros!

Naplemente. A víztükör sima, az égen hosszúkás felhők terpeszkednek, vörösen izzik a levegő. Balra fekete erdő, szemben kastélyszerű épület, jobbra a vár. A tóparton keskeny út kanyarog, néhol stégek állnak, hosszan benyújtózkodva a tóba.

Felharsannak az estébe kiáltott szavak, a nevetés, miközben könnyű sétára indulunk. Hiányzik is ennyi mozgás a vonatban (autóban) töltött órák után. De hív a "kötelesség", a programok sora, melyek előkészítésén a táborban maradtak ügyködnek. Visszafelé még megtekintjük a tó állapotát jelző táblát; kedvetlenül vesszük tudomásul, hogy az Öreg-tó erősen szennyezett – hol rendezünk akkor tóátúszást???

Félkörben ülve várjuk Ódor Lászlót, Magyarország volt svájci nagykövetét. Érkezik, mosolyog, leül és beszélni kezd; hangjából érződik a ránk irányuló figyelem. Egy bennfentes (de "kinnszülött") ember személyével láthatunk bele a svájciak életébe, szavai nyomán lassan kibontakozik a "svájci modell".

Odakint egyre sötétedik, a hosszúkás terembe belopózik a hideg. Víz forr, filter csöpög és nemsokára mindenki kezében meleg tea gőzölög. Az előadó szívesen válaszolgat a feléje szálló kérdésekre és látszik, hogy élvezettel mesél. Az előadás vége után is marasztaljuk, változatlan érdeklődéssel kérdezgetjük. Jókedvűen távozik fél tizenegy felé; láthatóan elégedett hallgatóságával, mely már új kihívások elé néz.

Névtanulás. Sokak számára a legnehezebb rész. Motiválásukra bevetjük a fejbecsapós játékot, és az "Én még sosem..." kezdetű rohangászós-helyváltoztatós őrületet. A társaság rituális "összeröffentése" ezután a parketten folytatódik. A "hivatásos" tábori DJ-k váltogatják egymást, sokszor hárman-négyen tolonganak a keverőpult és a számítógép körül. Dübörög a terem, az épület, a tábor, a környék. Ízlés szerint a diszkrétebb számoktól kezdve a tüc-tüc diszkóslágereken át a kemény rockzenéig a legkülönfélébb dallamok vrik fel a tatai éjszaka csendjét. Hajnali négykor a 22 órásra nyújtott (aktív) nap kezdi éreztetni hatásait, egyre nehezebb nyitva tartani a szemeket és mozgásban a testeket. Fél ötkor a kemény mag is elszállingózik aludni – a java még hátravan!

Homályos kép: a hajnali, 8 órai szürkületben maroknyi csapat vonul, zsömléknek és tejeszacskóknak látszó tárgyakkal, aléltan, de céltudatosan. Hogy ebből mi lesz???

– Jóóóó regggelt tataitábor!!! – döbbenetes, ahogy Zsolt berobban az életünkbe. Árad belőle az életerő és a tettvágy, de nehezen győzi le fáradtságát; a pirkadatig tartó buliból ő is kivette a részét. De most itt van és ébreszt. Nyomában feltűnik a meglepetéságybareggelit körbehordó karaván, mindennel megrakva, mi szemnek, szájnak ingere. Párizsis zsömle és kakaó (vagy tej vagy tea). Kíváthat-e ember ennél többet hajnali fél 11-kor? A pislogó táborozók álmosak, összetörtek, de elégedetten nyugtázzák, hogy a koszt elsőrangú (hja, mi csináltuk), a szervíz osztályon felüli (hja, ezt is) és mindez a helyükbe jön.

A meglepi-reggelit követő célszerű lődörgésbe mindenki bekapcsolódik: pizsamás és tréningruhás alakok sietnek a vizesblokkok felé, hogy visszanyerjék arcszínüket. Bennük a feszült várakozás: mit tartogatunk még számukra a meglepetés-délelőttön?

A szervezet tagjai és velük együtt maga a szervezet is bemutatkozik. Érdeklődő arcok (elvégre főleg ezért jöttek), elmaradhatatlan kérdések belépésről, tagságról, előadásokról.

Utána játék.

-Legyen Ön is ENSZ-es!- Alma (alias Vágó István) szegezi neki a nehezebbnél nehezebb kérdéseket a három csapatba osztott táborozóknak. Zsanett és Kati (alias Dóra és Márta) a 4 válaszlehetőséget tartalmazó táblákat cserélgetik. Zoli (alias számítógép) boldog illetve szomorkás effektekkel reagál a jó illetve rossz kérdésekre. A küzdelem kemény, a tét óriási: az egyetlen, a táborban fellelhető doboz bonbonért folyik a harc. A végén a győztesek boldogan lakmároznak, a többiek beérik ropival.

– Hepibörszdéjtúúújúúú!

András arcán mosoly, szemében megilletődöttség, kezében dobostorta. Körülötte a tábor teljes létszámban énekli a "Happy birthday" kezdetű örökzöld slágert. Öröm és üdvrivalgás mindenütt, várakozás az arcokon, korgás a gyomrokban. Egy emberként vonulunk ebédelni, az amúgy is bőséges fogások áradatát a torta koronázza meg. Egy szelet mindenkinek jut (illetve majdnem, kivéve az ünnepeltet, aki serényen osztozkodik; de még mielőtt torta nélkül maradna, rövid redisztribúció után neki is juttatunk).

Csukott szemhéjak, rezzenéstelen arc. Kati pihen. Titokban mindenki irigyli tőle a lopott negyedórát, de mi most lendületben vagyunk, a futball és a kosárlabda nevű sportágakat üzzük. Esések, ütközések bőven vannak, de nem hátrálunk meg: szívós, személyes megtámadásokig és megtámadtatásokig menő modellezéseken edzett fiúk és lányok vagyunk – de a beton még keményebb, nem ússzuk meg sérülések nélkül.

Előkészület. Zoli rajzol. Sercegnek a filctollak, ahogyan színez, kihúz, besatíroz, vastagít. Összeráncolt homlok, összehúzott szemöldök, összpontosítás: összes mozdulata végül országnevekké és színes zászlókká áll össze. A keze alól kikerülő országnévtáblák nemsokára az izgatott modellezők kezében találják magukat. Két bizottság, két terem. Széktologatás, papírkeresés, utolsó simítások, suttogások. Ettől kezdve vérre megy, csak komolyan!

Az ENSZ Biztonsági Tanácsában Zsolt elnököl, itt a közelmúlt amerikai eseményeit vitatják meg; addig jó, míg az igaziak helyett szimpla szócsatákkal is megelégszenek. Az Európai Unió Miniszterek Tanácsát András vezeti, itt az euro és a bővítés kérdése kerül szóba. Mindenki lelkes, keményen odamondogatunk egymásnak, vigyázva, nehogy kiessünk a szerepünkből. Az új erőt adó vacsora után megszületnek a várva várt határozatok, minden ország képviselőjének megelégedésére. Mi jöhet még ezután?

Robi és Petro átszellemült arccal hallgatják a zenét. Fakó félhomály, a többiek gyilkosoznak, sanda oldalpillantások, szövetségeskeresés, sebtében összetákolt védőbeszédek. Utána Activity, ki a gyorsabb? Utána "most mutasd meg!", kiben van több színészi-pantomimes tehetség? Egy órakor már mindenki nyúzott, de nincs megállás. Az örök logika érvényesül: első este buli, mivel az az első, utolsó este is buli, mivel az az utolsó. Zene, tánc, tea, friss levegő. Tea, tánc, zene. Friss levegő, zene. Levegő!!!! (Alvás.)

Ébresztő, 8 óra. Korán. Cihelődés. Ágybareggeli. Pakolás. (Erőt vesz rajtunk a fáradtság, csak egyszerű tőmondatokban tudjuk kifejezni magunkat.) Eső szitál. Eső eláll. Utolsó kosármeccs, utolsó esések. Ágynemű, kulcs, könnyes búcsú (eső újra eleredt). Bevonók és bevontak. Elégedettség, büszke mosolyok. ENSZ-esek, irány haza!

Pesti utórezgések. A bevonók értékelnek, a bevontak visszajönnek. Elmondják, milyen jól érezték magukat. A tatai bevonótábor nagyon jól sikerült, minden résztvevő örömére. Taglétszám gyarapodott. Közös élményeink sora úgyszintén.

Ez még csak a kezdet. Folyt. köv. nemsokára!!!!

Gálfi Lilla Zs.

"Minden igazán nagy gondolkodó szellemi hagyatéka soha ki nem merülő, örökké kamatozó öröksége az emberiségnek."
Szabó Ervin, 1918.

MILLENIUMI MORZSÁK

A Magyar Tudomány Napján mutatta be az Aula Kiadó legújabb kiadványát, *Heller Farkas "A közgazdasági elmélet története"* című könyve reprint kiadását. Ehhez kapcsolódóan Egyetemünk Központi Könyvtárában magyar közgazdasági gondolkodók műveit reprezentáló *tudománytörténeti kiállítás* nyílt meg. A kiállítási anyagot végigtekintve beazonosíthatók jelen és korábbi sorozatunk "ismerős" szellemi produktumai és számos érdekes vagy rejtélyes történeti mozzanatra is ráakadhatunk.

A bemutatott szerzők között Mandello Gyula (1868–1919) társaságában találkozhatunk Szabó Ervinnel (1877–1918). E névről elsőként a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár jut eszünkbe, többnyire nem is ismerve a névadó és a Könyvtár kapcsolatát. Szabó Ervin 1904-től töltötte be a modern nyugati minták alapján újonnan megalakuló könyvtár első "könyvtárnoki" állását, mégpedig a Fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatójának, Kőrösy Józsefnek (1844–1906) az ajánlása alapján, majd 1911-től ő lett az intézmény első igazgatója. A Közgazdasági Szemlének is bibliográfiái összeállításokat készítő Szabó Ervin, azonban nemcsak nemzetközileg ismert könyvtárépítő és társadalomtudományi-közgazdasági szakbibliográfus, hanem a 20. század első évtizedeinek széles látókörű, önálló úton járó, de mindenképpen szocialista elkötelezettségű társadalomtudósa is. Szociológiai és történeti írások szerzője, az első magyar Marx–Engels válogatás szerkesztője.

Szabó Ervin életműve azonban nem emelt válaszfalat egy érdekes személyes kapcsolat alakulásában, ami közte és Heller Farkas között bontakozott ki még a századfordulón. Mindketten pályakezdők voltak a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamaránál, de eltérő életpályára készültek. Heller Farkas ekkor írta első tudományos elismeréssel kitüntetett művét, "A határhaszon elmélete" címmel (1904), amellyel akadémiai pályadíjat nyert. Ehhez kapcsolódik elsőként bemutatott levelünk, amelyet Szabó Ervin gratulációját megköszönve fogalmazott meg Heller Farkas. Második levelünk Szabó Ervin "A szocializmus" (1906) című műve megjelenésekor íródott. Az utolsó levél keltezése több mint egy évtized elteltére utal, amikor hosszas várakozást követően, 1917-ben végre kinevezték Heller Farkast a Műegyetem nyilvános rendes tanárának.

A közel két évtizednyi kapcsolat Szabó Ervin halálával lezárult, Heller Farkas sikeres egyetemi és akadémiai pályafutása viszont tulajdonképpen ekkor vette kezdetét.

Hild Márta

Hallotta hírünket?

Híreinkkel többre megy!

- **Évente több tízezer gazdasági információ**
- **Havonta több tucat befektetési ötlet**
- **Hetente informatikai körkép**
- **Naponta hírek első kézből**

NAPI gazdaság

Üzletről feketén-fehéren

NAPI online

A vezető üzleti hírszolgáltató portál

MEGRENDELŐLAP

A NAPI ONLINE GOLD szolgáltatással bővített (már éjféltől olvashatja a NAPI Gazdaság következő számában megjelenő cikkeket, hirdetéseket, táblázatokat – használhatja a NAPI Gazdaság hírarchívumát – hozzáférhet a teljes Tőzsdekompasz szolgáltatáshoz – megtalálhatja a legrészletesebb makrogazdasági adatokat) **NAPI Gazdaság előfizetés közvetlenül megrendelhető a www.napi.hu címen vagy ezen a szelvényen.**

NAPI online szolgáltatáscsomaggal bővített NAPI gazdaság

❍ 1 példány	½ évre	**23 000** Ft
❍ 1 példány	egy évre	**43 000** Ft
❍ ☐ példány*	egy évre,	példányonként **39 500** Ft

NAPI gazdaság című újság

❍ 1 példány	½ évre	**21 000** Ft
❍ 1 példány	egy évre	**39 000** Ft
❍ ☐ példány*	egy évre,	példányonként **36 000** Ft

*kettő vagy több példány esetén.

Cégnév: .....

Név: .....

Beosztás: .....

Cím: .....

Telefon: ..... E-mail: .....

Fizetés módja: ..... ❍ átutalás ..... ❍ csekk

Amennyiben a számlát más névre kéri, kérjük, töltse ki az alábbi részt:

Számlafizető neve: .....

Számlafizető címe: .....

Ahhoz, hogy ön hó elejétől megkaphassa az újságot, az előfizetési díjnak előző hónap 20-áig kell kiadónkhoz beérkeznie.

NAPI GAZDASÁG KIADÓ Kft.
1135 Budapest, Csata u. 32. **Telefon: 350-0452** **Telefax: 350-1117**

www.napi.hu **E-mail: terjesztes@napi.hu**

Mivégre tanulunk nyelveket?

E kérdésre az emberi civilizáció története során különböző korok más-más választ adtak. Az idegen nyelv az egymással kapcsolatba kerülő civilizációk *érintkezési eszköze,* a kulturális kapcsolatrendszerek kialakulásakor bizonyos nyelvek regionális vagy birodalmi jelentőségre tettek szert, mint az ókorban a görög és a latin, később a francia majd napjainkra az angol. A nyelv azonban *kultúrahordozó* is. A művészet, az irodalom nyelve nem minden korban volt azonos az államnyelvvel. A Római Birodalomban a görög, a reneszánsz idején a klasszikus latin töltötte be ezt a szerepet. Egyes nyelveknek a tudományok művelésében jutott kiemelt hely: a görögön és a latinon kívül az arab, a héber (napjainkban az angol) ismerete nélkül senki sem juthatott a kor tudományos ismereteinek birtokába. Egyes nyelvek használata csak a papság körére korlátozódott, így lett szakrális nyelv a szanszkrit és a héber.

A szükséges *korszerű nyelvtudás tartalma és jellege* nemcsak történeti értelemben, hanem a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt hely szerint is_változó, másféle nyelvtudásra volt szüksége a katonának, a kereskedőnek, az adószedőnek, a klérusnak és a világi írástudóknak, mai terminussal az értelmiséginek. E szükségleteket koronként állami, társadalmi szinten is megfogalmazták, kialakították a megvalósításához szükséges *nyelvpolitikát*, és a nyelvi ismeretek megszerzésének többé-kevésbé intézményes módját. (Szójegyzékeket már a Sumér Birodalom emlékei között találtak a régészek.)

Hogyan fogalmazható meg a *XXI. századi értelmiségi* számára szükséges nyelvtudás összetétele és tartalma? Az UNESCO: Nyelvpolitikai irányelvek a jövő évezred számára c. programja szerint a *felsőoktatás*nak biztosítania kell:

- a szakmaspecifikus nyelvoktást,
- kulturális ismeretek átadását, lévén a nyelv kultúra- és tudás hordozó,
- a nyelveknek a közoktatásénál szélesebb választékát, a nyelvi szintek választékát,
- a megfelelő egyensúlyt az el terjedtebb és a kevésbé használt nyelvek között.

A magyar fejlesztési elképzelés szerint a felsőoktatásnak hozzá kell járulnia a *több nyelven beszélő értelmiség* képzéséhez.

A 90-es években végzett felmérések egyértelműen azt mutatják, hogy a magyar lakosság idegennyelvtudása messze elmarad az Európai Közösség országaiban mért szinttől. Az elmúlt fél évszázad történelme e területen is nyomot hagyott: a kényszerű oroszt anulás eredménytelensége, a nyugati nyelvek tanulásához szükséges korszerű taneszközök hiánya, az utazási korlátozások, a rendszerváltás utáni krónikus nyelvtanárhiány - több mint kellő magyarázatot ad a nyelvtudásbeli hiányosságokra.

Különleges a helyzet a felsőoktatásban, ahol természetesen az átlagosnál magasabb szintet feltételezünk.Egy 1997-ben végzett felmérés adatai szerint a hallgatók 53%-a egy nyelvet vagy egyet sem beszél, 35-40 % tud kettő, 12-15% három vagy annál több nyelvet. Tehát itt is messze állunk még a háromnyelvű europolgár eszményétől. Az idézett számok a magyar felsőoktatás egészére vonatkoznak, az óvónőképzőktől az agrárágazaton át a műszaki egyetemekig-főiskolákig meglehetősen tarka a kép. A nyelvoktatással szakmaszerűen foglalkozó intézményekkel együtt a felső régióban helyezkedik el a magas felvételi pontszám okán a BKÁE. Egyetemünkön a 2000/2001-es tanévben végzett felmérésem szerint a hallgatók 2%-a öt nyelvet ismer valamilyen fokon, 10% négy nyelvet beszél, a három illetve két nyelvet tudók aránya 44 - 44 %. Legkevesebb két nyelvet mindenki beszél. (Az adatfelvételben a nyelvórákat látogató mintegy 2000 főből 100 személy vett részt, a mintában az összes évfolyam és csaknem minden oktatott nyelv képviseltette magát.) 99% beszél angolul, 68% németül, a francia, az olasz és különösen a spanyol jellegzetesen harmadik nyelv. A nyelvekkel szembeni attitüd is különböző. Az angolt és a németet döntően pragmatikus okokból tanulják, a francia nyelv tanulását azonos arányban motiválja a szépség és az iskolai lehetőségek, míg a spanyolt leginkább azért választják, mert tetszik, és mert nálunk kevesen beszélik és különleges. A népek iránti szimpátia főleg az angol és a spanyol tanulásánál játszik szerepet.

Mire használják hallgatóink a tanult nyelveket? Elsősorban külföldi kapcsolataikban, 60% az angolt, 25% a németet. Úgy tűnik, a német hagyományos magánéleti szerepe már jelentősen visszaszorult ebben a generációban. Rendszeresen néz idegennyelvű TV csatornát 80%, közel fele angol, fele német nyelvű műsorokat, néhányan ezen kívül még a francia, olasz, spanyol nyelvet is gyakorolják ily módon. Idegennyelvű újságot hasonló arányban forgatnak, itt az angol nyelvű sajtóterméket olvasók aránya duplája a német nyelvűekének. Szépirodalmat csak a megkérdezettek 60%-a olvas valamely idegen nyelven. Nyelvismeretüknek leginkább szakmájukban, az elhelyezkedésnél vélik majd hasznát látni, ami - eurotisztviselői posztok várományosairól lévén szó - nem meglepő. Az angol jelentőségét itt szinte kizárólagosnak ítélik.

A kérdőívvel irányított adatfelvételt követően egy másik alkalommal szabadon fejthették ki véleményüket a hallgatók az Egyetemen folyó nyelvi képzésről, és tehettek javaslatokat. Sokan kifogásolták a nyelvoktatás színvonalát általában, de ezt elsősorban a körülményekből eredeztetik (nagylétszámú csoportok, alacsony óraszám, rossz infrastrukturális viszonyok). Sokak szerint a kisebb nyelvi tanszékek hatékonyabban működnek, mint a nagy tömegeket mozgatók. Vannak ellentétes, pozitív vélemények is: "Én szerintem meglehetősen változatos és igényes a nyelvoktatás, az idő viszont meglehetősen kevés."(102) Egyesek kötelezővé tennék az egyetemi évek alatt a nyelvtanulást, mások szerint "Rengeteg kötelező tárgy van az egyetemen, aminek sokkal kevesebb haszna van."(4) (Itt jegyzem meg, hogy az adatfelvétel természetesen név nélkül történt, az idézeteket követő számok a válaszoló sorszámát jelzik.) Sokan javasolják, hogy adjanak kreditet a nyelvórákért. Ugyancsak többen vetik fel, hogy az általános nyelvet nagyobb óraszámban, jobban tanítsuk meg, és szerepeljenek idegennyelvű kurzusok, szaktárgyak a tanrendi kínálatban - így hatékonyabban sajátítanák el a szaknyelvet és a szintentartásban is segítene.(4) A nyelvoktatásról szólva valaki az anyanyelvi oktatást is szükségesnek vélné az egyetemen: nyelvtant, nyelvhelyességet, kommunikációt és retorikát magyarul, magyaroknak. A felvetés nagyon helyénvaló: csak magasszintű, alapos anyanyelvi tudásra épülhet magaszintű, biztos idegennyelvtudás - és ez bizony gyakran kívánnivalót hagy maga után.(5)

Végül egy tömör, frappáns idézettel foglaljuk össze, hogyan látja egy hallgató a nyelvi képzés helyét az egyetemi oktatásban: "Az általános vélemény, amivel egyetértek, hogy egy egyetemnek ma már elengedhetetlen, hogy jól működő, hatékony és erős nyelvi képzést tudjon nyújtani."(13)

Géró Györgyi

Almanachból kitűnő

A Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach 11.kiadását vehettük kézbe az idén. Nem szokványos esztendőt zár az almanach, s talán nem túlzás kijelenteni, hogy az elmúlt több mint egy évtized legnehezebb éve álla a szerkesztőség mögött. A nemzetközi és a magyar gazdaságban végbemenő folyamatok, események ugyanis nem csekély akadályokat gördítettek az almanach 2000-2001-es köteteinek összeállítása elé. Nagyrészt ezzel magyarázható a megjelenés viszonylag kései időpontja, illetve az almanach terjedelmének zsugorodása, amely leginkább a II.kötetben öltött testet.

A nehézségeket illetően elegendő talán csak arra utalnunk, hogy a tőkepiac általános gyengélkedése miatt folytatódott a befektetési szolgáltató társaságok kivonulása a tőzsdei pakettről, illetve beolvadásuk más szolgáltatókba, miközben a talpon maradók jövedelme számottevően megcsappant. A tőzsdei kibocsátók közül is többen távoztak a börzéről, számos kivezetés előkészítése pedig folyamatban van. Mindez természetesen a piacról hű képet adni kívánó almanachot is érzékenyen érintette.

Az almanachban ebben az évben több új cégcsoport (közraktárak, tanácsadó társaságok), cég (Szerencsejáték Rt.) intézmény és szervezet (Szerencsejáték Felügyelet, Kincstári Vagyoni Igazgatóság, Belső Ellenőrök Magyarországi Szervezete) is megjelenik, de a legnagyobb változás mégis az IT- és az internetcégek külön kötetben való jelentkezése. Ennek megfelelően, szakítva a 10 éves hagyományokkal, az almanach III.kötete a Magyar Pénzügyi, Internet- és Informatikai Almanach címet viseli. A kiadvány szerkesztői ezzel a változtatással is hangsúlyozni kívánták, milyen nagy jelentőséget tulajdonítanak az új gazdaság cégeinek, amelyek számos fronton szorosan összekapcsolódnak az almanach hagyományos szereplőivel.

Kilépők 2001. október hónapban

Szervezeti egység / Név	*Beosztás*
Gazdálkodástudományi Kar Dékáni Hivatal	
Labancz Andrea	tanulmányi előadó
Számvitel tanszék	
Párizs Lajos	egyetemi docens
Budapesti Vezetőképző Központ	
Keszi Mária	tanulmányi előadó
Tuba Józsefné	ügyintéző
Miklós Tamásné	tanfolyam-szervező
Varga Jenő Kollégium	
Hayth Andorné	raktáros
Földes Ferenc Kollégium	
Beregszászi Gizella	titkárnő
ISC Angol nyelvű képzés	
Boldog Istvánné	főelőadó

Belépők 2001. október hónapban

Szervezeti egység / Név	*Beosztás*
Gazdaságtörténeti tanszék	
Dr. Faragó Tamás	egyetemi docens
Szociológia és Szociálpolitikai tanszék	
Dr. Bartus Tamás	egyetemi adjunktus
Dr. Hegedűs Rita	egyetemi adjunktus
Vállalatgazdaságtan tanszék	
Kozma Miklós	egyetemi tanársegéd
Kulcsár Krisztina	ügyintéző
Radó Márk	egyetemi tanársegéd
Budapesti Vezetőképző Központ	
Almási Szilvia	ügyintéző
Dobó Anita	program-menedzser
Számvitel tanszék	
Dr. Székács Péterné	egyetemi adjunktus
Közgazdaságtudományi Kar Dékáni Hivatal	
Marosi Julianna	előadó
Központi Könyvtár	
Adorjáni Gábor	rendszergazda
Simon András Béla	rendszergazda
Informatikai Szolgáltató Központ	
Urbán Zoltán	számítástechnikai munkatárs
ISC Angol nyelvű képzés	
Kenéz Imola	főelőadó
Egyetempolitikai és fejlesztési rektorhelyettes titkárság	
Csillag Sára	koordinátor
Adminisztratív igazgatóság	
Boleradszki Barbara	kézbesítő
Személy- és Munkaügyi Osztály	
Czinger Istvánné	személyügyi munkatárs
Vezetői megbízást kapott:	
Varga Jenő Kollégium	
Erdőháti-Nagy Lászlóné	kollégium-igazgató
ISC Angol nyelvű képzés	
Hőgye Mihály	oktatási igazgató további jogviszony!

Budapest, 2001. október 31.

Ivánccsics Judit

Hazafutás

Bécs-Budapest Szupermaraton – másodszor

Az alcím természetesen nem azt jelenti, hogy másodszor rendezték meg ezt a versenyt, hanem hogy azon másodszor vett részt közgázos váltó, ezúttal Közgáz-Népszava néven.

A verseny maga egy ötnapos váltófutás. Az ötfős csapatból minden nap négy ember előre megadott pontokon váltva egymást teljesíti az aznapi távot. A legrövidebb napi táv 60, a leghosszabb 116 km, így az egy emberre jutó szakaszok 11 és 32 km között váltakoznak.

Idén minden tekintetben javítottunk eredményeinken. A 92. helyen végeztünk a tavalyi 102. helyezésünk után, és az egyetemi csapatok között negyedikek lettünk a tavalyi hatodik hely után. Igaz, ez utóbbi alapvetően annak köszönhető, hogy idén kettővel kevesebb – egészen pontosan négy – egyetem vett részt a versenyen, de a javulás akkor is nyilvánvaló. Elég, ha az időeredményt nézzük: tavaly 33 óra 54 perc alatt teljesítettük a 352 kilométeres távot, idén pedig 35 óra 3 perc alatt a 415 kilométert (a táv különbsége az utolsó napi idő kiszámításának eltéréséből adódik). Ez pedig majdnem 1,5 km/h gyorsulást jelent az átlagsebességünkben.

Változás nem csak eredményünkben volt, hanem a csapat összetételében is. Bár idén is négy fiú, egy lány összeállításban indultunk, de két tagunk kicserélődött. Az egyik újonc a harmadéves Kovács Réka volt, akinek, bár először indult ezen a versenyen, nem újdonság a hosszútávfutás: háromszoros maratonista, és idén egyetlen női indulóként teljesített egy 50 km-es futóversenyt. A másik a szintén harmadéves Pásztor Aurél, aki viszont nem kifejezetten ezekre a távokra specializálódott. Ő ugyanis 400 m-es futó. Ennek ellenére azonban – vagy talán éppen ezért – ő volt a leggyorsabb közülünk még a rövidnek egyáltalán nem nevezhető 21 km-es távon is. Aurél egy sajnálatos esemény miatt került a váltóba: a már tavaly is a csapathoz tartozó ötödéves Szabó Dániel a verseny előtti hétvégén betegedett meg, így nem indulhatott a versenyen.

A csapat másik három tagja a tavalyiak közül került ki: a frissen végzett Gilicze László, a negyedéves Gyenes Péter és az ötödéves Szabó Gábor tehát már némileg nagyobb rutinnal, de nem kevesebb szenvedés árán teljesítették az idei versenyt. Volt egy hatodik "tagunk" is, aki szintén itt volt tavaly: a kísérőnk, Weiner Misi biciklivel jött mellettünk a verseny második és harmadik napján, tartotta bennünk a lelket, etetett-itatott minket és ellátta a fényképész szerepét is.

Természetesen nem nevezhettünk volna a versenyre, ha nem találunk támogatókat. A BKÁE Testnevelési és Sportközpontja idén is nagyon kedvesen segítségünkre sietett. A csapat nevében és pólóján sem véletlenül volt ott a Népszava, hiszen ők is szponzoraink közé tartoztak. Harmadik támogatónk pedig a Rajk László Szakkolégium volt, hiszen a csapat 80%-ban a kollégium tagjai közül került ki.

De szóljunk végre néhány szót a versenyről is! Az igen pesszimista előrejelzések ellenére végül is elég jó időnk volt. Az eső talán csak egyszer esett, és néha még a napot is láttuk. A szél viszont nagyon zavaró volt. Amikor az embernek a puszta közepén vonalzóval meghúzott úton kell futnia 25-30 kilométert és végig az az érzése van, hogy semmit nem halad, az igen lehangoló tud lenni. És persze mindig úgy fordult a futás útvonala, vagy a szél, hogy szembe menjenek egymással.

Idén sikerült komolyabb sérülés nélkül megúsznunk. Bár Rékának volt néhány csúnya vízhólyagja a második naptól kezdve, Lacinak és Gábornak pedig rendetlenkedett a térde, de végül mindenki végig tudta csinálni a versenyt.

A hangulat a tavalyihoz hasonlóan remek volt. Egyrészt sok ismerőssel találkoztunk, másrészt újakat is szereztünk. A mezőny hátsó harmadába tartozó csapatok ugyanis meglehetősen összetartanak, a váltóhelyeken történő sokszor elég hosszú várakozás során nagy beszélgetések alakulnak ki, futás közben pedig minden futó és kísérő bíztatja és segíti a többi csapat futóit is. Idén a tavalyinál intenzívebb társasági életet éltünk a szállásokon is. Ez többnyire azt jelentette, hogy megfelelően lefáradt állapotban vacsora után más futókkal vagy csak magunkban változó színvonalú poénokat mondtunk, és jókat nevettünk rajta, vagy a különböző ismerősök és ismeretlenek extrém futóteljesítményeiről beszélgettünk.

Mindenesetre elmondhatjuk, hogy a verseny számunkra remekül sikerült, mi jól éreztük magunkat és reméljük, hogy a Közgáz csapatra a többiek is szívesen emlékeznek majd vissza.

És ezúton szeretnénk mindenkit bíztatni: készüljön, eddzen, keressen szponzorokat és futótársakat, hogy jövőre akár több csapatot is tudjon indítani az egyetem!

Gyenes Péter

SPORT

NB II-es röplabda bajnokság eredményei:

Közgáz–Ráckeve	1:3
Junior: Közgáz–Ráckeve	3:0
Paks–Közgáz	0:3
Junior: Paks–Közgáz	0:3

NB II-es kosárlabda bajnokság eredményei:

Közgáz I.–Bp.Honvéd II.
93 – 81 (20 – 17; 27 – 23; 22 – 18)
K: Várkonyi Tamás 21/3 p; Zombori Tamás 2 p;
Móricz Dániel 9/3 p; **Dudás Gergő 6 p; Póti Gábor 2 p;**
Cs: Udvarhelyi Csaba 5/3 p; Virág Barnabás 23 p;
Essösy Mátyás 24/18 p;
Edző: Vladár Csaba

Közgáz I. – Computerbontó KK
93 – 85 (29 – 24; 20 – 19; 21 – 20)
K: Udvarhelyi Csaba 11/6 p; Várkonyi Tamás 11 p;
Zombori Tamás 24/3 p; **Dudás Gergő 9/3 p;**
Essösy Mátyás 23/19 p;
Móricz Dániel 9/3 p; Póti Gábor 2 p;
Cs: Móricz Dániel; Póti Gábor 2 p; Jantner László 4 p;
Fülep Dávid 6 p; Fodor András 3 p;
Edző: Vladár Csaba

Közgáz II. – FSZSE
97 – 78 (27 – 19; 22 – 14; 26 – 21; 22 – 24)
K: Matskási István 19/3 p; Horváth Ádám 17 p;
Farkas Gábor 19/9 p;
Tóth Ádám 12 p; Boros Gábor 4/3 p;
Cs: Dr. Barbinyecz Árpád 2 p; Dr. László Zsolt 2 p;
Dúl Norbert 14/12 p;
Tamás Zsolt 8 p; Pánczél Szabolcs
Edző: Vladár Csaba

Az Egészséges Közgazdászokért Alapítvány

köszöni a 2000. évi adóból felajánlott 1%-okat, amelyek összege 393 997 Ft volt.

A felajánlott pénzből a 2002. évi programjainkon részt vevő hallgatóink számára biztosítunk támogatást, illetve az alapítvány működési költségei egy részét tudjuk fedezni.

Segítségüket ismételten köszönjük, bízunk benne, hogy lehetőségeik szerint a jövő évben is támogatni fogják alapítványunkat céljai elérésében.

Adószámunk: 18065004–1–43

Budapest, 2001. október 29.

Az alapítvány kuratóriuma

A Felsőoktatási Pályázatok Irodája és a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése szervezésében az EDUCATIO 2001 rendezvénysorozathoz kapcsolódva - az idén is megrendezésre kerül a Felsőoktatási Tankönyv- és Szakkönyvvásár.

Időpontja: 2001. november 21. (szerda) és 22. (csütörtök), 10.00-18.00
Helyszine:
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Központi ép. Aula

A vásáron megjelenő felsőoktatási tankönyvekhez és tudományos szakkönyvekhez 25%-os árengedménnyel juthatnak a látogatók, s hozzávetőleg 60 jeles kiadó (köztük felsőoktatási intézmények kiadói is) kínálatából válogathatnak majd.

Lenau Reisen ajánlat!

Szuper ár 50 fős csoportoknak
síutak Budapesti indulással (5 éj, félpanzió, síbérlettel, utazással) 33.900 Ft/fő
Szervezőnek ingyenes!

Speciális ifjúsági repülőjegyek:

Párizs	55.000 Ft.
Brüsszel	59.600 Ft.
Amsterdam	64.200 Ft.
London	58.400 Ft.
Dublin	61.900 Ft.
New York	114.600 Ft.

Más desztinációk ára és a feltételek iránt érdeklődjön irodánkban

Az árak a reptéri illetéket nem tartalmazzák!

- ***nemzetközi buszjegyek***
- ***diákigazolványok, szálláskártyák***
- ***speciális ifjúsági biztosítások***

LENAU REISEN

Lenau Reisen
1053 Budapest, Kecskeméti u. 8.
tel: 1/483-1984, -85, -86
fax: 1/483-1987
satabuc@matavnet.hu
lenaubud@matavnet.hu

Lenau Reisen
7621 Pécs, Teréz u. 17.
tel: 72/513-991
fax: 72/332-940
satapecs@matavnet.hu
lenau@matavnet.hu

Work and Travel nyári USA programra diák szervezőket keresünk!

KÖZGAZDÁSZ

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI EGYETEM LAPJA

A szerkesztőbizottság elnöke: Benedek István Gábor ▲ Főszerkesztő: Bátki Mihály
▲ Munkatársak: Böröcz Petra, Győri Dávid, Benedek Norbert, Sipos Anikó és Pollák Péter
Szerkesztőség: 1093 Bp., Fővám tér 8. I. em. 144. • Tel./üzenet/fax: 218–0356, Központi szám: 218–6855 (6062 mell.)
Lapigazgató: Szabó Mária Magdolna • E–mail: kozgazdasz@szerk.bke.hu
Kiadja a BKÁE megbízásából a Héttorony Kiadó. 1025 Bp., Csévi köz 15.
Nyomdai kivitelezés: BETŰ Stúdió, Bp. VII., Vörösmarty u. 3/a. Telefon/Fax: 478–0680

ISSN: 0230–7529